

Qeqqata Kommunia

Eqqagassalerinermi pilersaarut 2017-2020

Pilersaarutip atuuffia 2017-2020, siunissamullu atuuffia 2021-2028

(Eqqagassalerinermi pilersaarut Qeqqata Kommunia 2017 - 2020, assiliisoq Rambøll Grønland A/S)

1 Imarisai

2	Tunuliaqtaq.....	5
3	Eqqagassalerinermi pilersaarutip suliarineqarneranut piffissaliussanut pilersaarut.....	6
4	Pileraarummi killiliussat	7
5	Tunngaviit malunnaatillit.....	10
5.1	Inuiaqtigiait peqqissusaat.....	10
5.2	Avatangiisinik illersuineq	10
5.3	Akisussaaneq aningasaqarnikkullu akilersinnaassuseq	10
5.4	Angerlarsimaffinnit eqqakkanik, ikuallaavinnut peqqinnissamut avatangiisinullu ajoqutaanngitsunut assartuineq	11
6	Killiffik pillugu allaaserinninneq.....	12
6.1	Kommunimi pilersaarusiornermi periusissat 2014-2018 pioreersoq kiisalu politikkikut suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut nutaaq	14
6.2	Atuilluartuunissakkut suliniummit paassisutissat	15
6.3	Qulaajaaneq.....	19
6.4	Qulaajaanerup eqikkarnera	19
7	Ingerlanneqartut nalinginnaasumik killiffiat	23
7.1	Qeqqata Kommuniani eqqagassalerineq ataatsimut isigalugu	23
7.2	Illoqarfiiit nunaqarfiiillu avatangiisiini eqqagassat angisuut unioqqutitsisumillu maangaannaq ilioqqakkat	25
7.3	Illut sanaartukkallu qimatat isateriaannaat	26
7.4	Sisimiut aamma Maniitsoq	28
7.4.1	Illoqarfinni marluusuni ikuallaaviit pillugit nalinginnaasumik killiffik	28
7.4.2	Sisimiuni eqqaavissuarmit tigooraavimmut nakkutigisaasumillu katersuvimmut	28
7.4.3	Sisimiuni ikuallaaviup teknikkikut misissorneqarnera	29
7.4.4	Maniitsumi ikuallaaviup teknikkikut misissorneqarnera	30
7.4.5	Nutaamik ikuallaaviliornissamut missingersuutitigut missiliuut	30
7.4.6	Illoqarfinni kommunip umiatsianut inissiivii	32

7.4.7	Eqqagassalerinerup entreprenørinut suliariumannittussarsiuunneqarnera.....	33
8	Sisimiuni nutaamik ikuallaavittaarnissaq pillugu allaaserisaq.....	33
8.1	Nalinginnaasumik isertitat.....	34
8.2	Aningaaasartuutissat	35
8.3	Pissutsit atuuttut naapertorlugit aningaasaqarnerup inernera	35
8.4	Sisimiuni nutaamik ikuallaaviliornikkut aningaasaqarnikkut avatangiisitigullu pitsanngorsaatissatut periarfissat.....	36
8.5	Siunissaq qaninnerusoq ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugit aningaasaqarnikkut periarfissat	39
8.6	Maniitsumi ikuallaavik Nunaqarfinnit assartuinermut utaqqiisaasumik aaqqiissuteqarneq pillugu allaaserisaq.....	40
8.7	Ingerlatsinermut aningaasaqarnikkut kiisalu avatangiisinut pitsanngorsaataasunik eqqagassalerineq.....	41
8.8	Sisimiuni ikuallaavimmut nutaamut kiisalu nunaqarfinnit tamanit eqqakkanik Sisimiunut nassiussuisarnermut ikaarsaarnermi, aningaasaqarnikkut missingersuusiorneq	41
8.9	Sisimiuni nutaamik ikuallaaveqalernikkut, qanoq ililluni minnerpaamik aningaaasartuutitaqanngitsumik eqqagassalerineq anguneqarsinnaava.....	45
8.10	Eqqagassalerinerup tamarmiusup aningaasaliiffiginera ingerlanneqarneralu.....	47
9	Sulisoqarnermi pissutsit	50
9.1	Suliffimmi avatangiisit	50
9.2	Piukkunnartunik atorfinititsineq	51
9.3	Avataanit sulisut	51
10	Anguniakkat	53
10.1	Siunissami qaninnerusumi anguniakkat tassaapput:	53
10.2	Qeqqata Kommunianut siunissamut ungasinnerusumut anguniakkat (siunissamut atuuffii 2021 – 2028)	56
11	Atuutilersitsineq	57
11.1	Soqutiginnittunik akuutitsineq	57
11.2	Eqqagassalerinermut pilersaarummut suliniut pillugu attaveqaqtigiinneq	58
11.3	Eqqagassalerinermut pilersaarummut suliniut pillugu attaveqaqtigiinneq	58

Ilanngussat:

Ilanngussaq 1 Qeqqata Kommuniani eqqagassalerinermi paassisutissanik katersuinermi kiisalu eqqagassalerinerup qulaajarneqarnissaanut eqitsit atugasaq

Ilanngussaq 2 Qulaajaaneq Sisimiut

Ilanngussaq 3 Qulaajaaneq Maniitsoq

Ilanngussaq 4 Qulaajaaneq Napasoq

Ilanngussaq 5 Qulaajaaneq Sarfannguit

Ilanngussaq 6 Qulaajaaneq Kangaamiut

Ilanngussaq 7 Qulaajaaneq Itilleq

Ilanngussaq 8 Qulaajaaneq Atammik

Ilanngussaq 9 QK Nukissiorfiillu akornanni suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut

Ilanngussaq 10 QK Nukissiorfiillu akornanni kissamik pilersuinissamik isumaqatigiissut

Ilanngussaq 11 Sisimiuni Maniitsumilu ikuallaaviiit pillugit Vølund-ip nalunaarusiaa

2 Tunuliaqtaq

Qeqqata Kommuniani eqqagassalerinermi pilersaarut una, kommunimi illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani eqqagassalerinissamut pilersaarutaanut atuuppoq. Kangerlussuarmut atatillugu, eqqagassalerineq kommunimit isumagineqarani allanit isumagineqarpoq. Taamaattorli kommunip pilersaarutaani anguniakkani matumani, Kangerlussuaq ilaatinneqarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat eqqakkat pillugit politikkianut najoqqtassiilluni Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat eqqakkat pillugit 2010-2013-ip tungaanut iliusissatut pilersaarutaani killiliussat iluini, kommunip eqqagassalerinermi pilersaarusiaa suliarineqarpoq. Kalaallit Nunaanni kommunit eqqagassalerinermi ingerlatsinerinut kiisalu pingarnertut anguniagassat suut tunngavigineqassanersut, nuna tamakkerlugu eqqakkat pillugit iliusissatut pilersaarutitigut tunngaviligaavoq. Ukiuni tulliuttuni kommunit eqqagassalerinermiinnut atatillugu sammisassat tigussaasut arlallit, Namminersorlutik Oqartussanit piumasaqaatigineqartussat pilersaarummi nassuiardeqarput. Nuna tamakkerlugu pilersaarummi killiliissanit tunngaviit, anguniakkat sammisaqartitsinissamullu piumasaqaatit pilersaarummi matumani ilaatinneqarput.

Ataatsimut isigalugu eqqagassalerinermi pilersaarut tullinnguuttut tunngavigalugit suliarineqarpoq: Nuna tamakkerlugu eqqakkat pillugit iliusissatut pilersaarut (2010-2013), Eqqagassalerinermi sanaartugassanut pilersaarutit, Eqqagassat pillugit kommunit qulaajaallutik aallarnisarnissaannut ilitsersuut, Eqqagassat pillugit kommunit pilersaarusiornissaannut ilitsersuut kiisalu atuilluartuunissakkut suliniummit atortut.

Eqqakkat pillugit iliusissatut pilersaarummi Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaanik Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 22. november 2011-meersoq inatsisitigut tunngavigineqarpoq.

Ataatsimut isigalugu eqqagassalerinermi pilersaarummi matumani, siunissami kommunimut tamarmiusumut pitsaanerpaamik eqqagassalerinissamut pilersaaruteqarnissaq sammineqarpoq, taamaattumillu kommunip illoqarfiinut nunaqarfiinullu tamanut ataqtigilliuni. Tamatuma saniatigut eqqagassalerinermi pilersaarut una, kommunini allani najugaqarfiiit eqqarliit kiisalu nukissiuutinik pilersuinermut peqqinnissallu iluani nuna tamakkerlugu soqtigisaqartut eqqarsaatigineqarput.

3 Eqqagassalerinermi pilersaarutip suliarineqarneranut piffissaliussanut pilersaarut

Ataasinngornej 24. juli 2017: Eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarut, pingarnertut soqutigisaqaqtigiinnut siullermeertumik tusarniaassutigineqarpoq.

Ataasinngornej 7. august 2017: Tusarniaaqqaarnermi akissutinik nassiussinissamut piffissaliussaq.

2017-imi ataasinngornej aggustip arfineq-aappaata kingorna: Allannguutissaasinnaasut ikkussorneqassapput.

12. september 2017: Eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarut TAAA-mut akuerisassanngorlugu saqqummiunneqassaaq.

19. september 2017: Eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarut AA-mut saqqummiunneqassaaq.

28. september 2017: Eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarut KB-mut saqqummiunneqassaaq.

Eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarut politikkikkut akuerineqassappat, KB-p kingorna tamanut tusarniaassutigineqassaaq.

Eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarut akuersissutigineqassanngippat, iluarsartuussinerit ingerlanneqareerpat kiisalu politikkikkut suliarineqareerpat, tamanut tusarniaassutigineqassaaq.

Tamanut tusarniaaneq ingerlanneqareerpat, tusarniaanermut piffissaliussaq kiisalu pingaarutilinnik akerliliussaqarnersoq apeqqutaalluni, Namminersorlutik Oqartussanit inaarutaasumik akuersissutigineqassaaq.

Akerliliinerit pingaarutillit politikkikkut suliareqqiinermik kinguneqarsinnaavoq.

4 Pilersaarummi killiliussat

Qeqqata Kommunia eqqagassalerinermi pilersaarummik Namminersorlutik Oqartussanut piaartumik nassitsissaaq. Eqqagassalerinermi pilersaarut, Rambøll Grønland suleqatigalugu suliarineqarpooq.

Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaanik Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 22. november 2011-meersumi § 36, imm. 5 naapertorlugu, Kommunalbestyrelsi eqqakkat pillugit pilersaarusiussaaq nalunaarsuillunilu, kommunip eqqakkat pillugit pilersaarutaani eqikkarneqartussanik. Nuna tamakkerlugu eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarummut naapertutissaaq. Eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarut 2010-mit 2021 tikillugu atuuppoq.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat eqqagassalerinermi sanaartugassanut pilersaarutaanni, Qeqqata Kommuniani eqqagassalerinermut pilersaarutaanut ataatsimut isigalugu attuumassuteqartut, tullinnguuttutigut taakkartorneqarput:

- Illoqarfinni nunaqarfinnilu amerlanerpaani eqqaavissuit avatangiisitigut akuerisaannngitsut kiisalu avatangiisit eqqarsaatigalugit illorsorneqarsinnaasumik ingerlanneqanngitsut.
- Illoqarfiit nunaqarfiillu amerlanerpaartaat ikuallaaveqartut ingerlalluanngitsut. Ammaannartumik ikuallaanermi kiisalu ikuallaavinnit dioxininik aniatinneqartut, aniatitsinissamut EU-p killiliussaanit annertunerujussuarmik qaangiisut.
- Namminersorlutik Oqartussanit qulaajaanerup takutikkaa, eqqakkat pillugit suliniuteqarnerup annertusarneqarnissaanik piaartumik pisariaqartitsisoqartoq. Illoqarfinni nunaqarfinnilu arlaqartuni anartarfilerinermik ingerlatsinermi, putsumit ajoqutit, tipi kiisalu uumasupiluit ulluinnarsiutaasut peqqinnanngitsuusut. Pissutsit assigiinngitsut arlaqartut patsisaqataallutik, maannakkut eqqagassalerisarnerup peqqinnissamut qanoq kinguneqartitsisinnaanerata toqqaannartumik uppersarnissaa ajornakusoorpoq.
- Illoqarfinni annerusuni ikuallaaviit putsup gassianik saliiviit sorujuiaatinik elektroniskiusunik atortulersugaasut. Ikuallaaviit pilersinneqarneriniilli tamakku taarserneqarnikuusimanngillat. Sorujuiaatit elektroniskiusut sananeqaatinik minnerusunik saliisuupput, dioxininillu saliisuunatik. Dioxin avatangiisinut toqunartuuvoq, orsumi katersuuttartoq arriitsuararsuarmillu nungusarneqartarluni. Dioxin annertuumik pisimatillugu toqunartoqalersimanermut ersiutinik tassanngaannaq saqqummersitsisarpoq, piffissamilu sivisumi annikitsukkuutaarlugu pisimatillugu, peqqinnissamut ajornartorsiortitsisinnaalluni. Annertuumik pisimanermi (toqunartoqalerneq) katsorsarneqarsinnaanngitsumik amerluuteqalerternirk (chloracne), timip nappaammut akiuussutissaata appariaateqarneranik kiisalu tinguup enzymianik sunnertissimaneranik, amerlanertigut tinguup eqinneranik toqussutaasinnaasumik kinguneqartitsisumik, kinguneqartitsisarpoq. Piffissap sivisut ingerlanerani dioxinit annikitsukkuutaarlugit pisarneranni, timip nappaammut akiuussutissaata appariaateqarneranik, kinguaassiorsinnaanerup apparneranik, kræfteqalernissamut qaninnerulerternirk kiisalu

naartup ajoquusersinnaaneramik kinguneqartitsisarpoq. Dioxini annikitsuararsuarmilluunniit pisarsimanagerani naartumik ajoquisiisarpoq, kræfteqalersitsisarlunilu.

- Eqqaavissuit uumasupilunnit, ilaatigut tulukkat, naajat, terissat, niviukkat il.il., eqqakkanit nerisassaqarneq patsisaalluni ornigarneqartarput. Eqqaavissuit naapertuuttumik ingerlanneqarpata, uumasupilunniq ajornartorsiorneq ingalassimaarneqarsinnaavoq, tassa imaappoq anartarfilerinermi katersat eqqaavissuarmut eqqarneqannginnerisigut, eqqakkallu uumasupilunnit anguneqarsinnaajunnaarlugit toqqortarineqarnerisigut.
- Kalaallit Nunaanni ikuallaaviit suussusaasa assigiinngiiaarnerat, angissusaatigullu assigiinngiiaarnerat. Sisimiuni Ilulissanilu ikuallaaviit naammattumik piginnaasaqanngillat, taamaalillunilu Sisimiuni Ilulissanilu eqqakkat ikuallariaannaat ataavartumik eqqaavissuarmi katarsorneqalertarlutik.
- Kalaallit Nunaanni ikuallaaviit tamangajalluinnarmik, nunaqarfiit minnerusut ilanngullugit, nungullarsimapput, annerpaartaallu aserfallatsaalineqartarsimannginnerinik ersiuteqarlutik. Tamanna amerlanertigut ingerlatsinerup unittoorneranik kinguneqartarpoq, eqqagassanillu isumaginninniarnermi kiisalu eqqakkanik katersaanik ikuallaaniarnermi ajornartorsiortitsilersarluni.
- Sumiiffinni tamani ikuallaavimmik pilersitsinermut sanilliullugu, ataatsimoorussamik ikuallaaveqarneq inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut kiisalu avatangiisit eqqarsaatigalugit aaqqiissut pitsaunerusoq misissuinerup takutimmagu, eqqakkat assartorneqarnissaanut misiliummik suliniutinik, Namminersorlutik Oqartussat ukiuni arlaqartuni tapersersuisimasoq.

Nuna tamakkerlugu eqqagassalerinermut tunngasunut immikkoortunut pilersaarummi takuneqarsinnaasutut, inuiaqatigiit peqqinnissaannut navianaataarutsitsinissaq sammineqarpoq, maannakkut eqqagassalerinermik ingerlatseraatsinik taarsiinikkut, ikuallaavinnik peqqinnermut avatangiisinullu ajoquutanngitsunik pilersitsinikkut kiisalu illunit eqqagassat ikuallaavinnut assartorneqartarnerisa pitsangorsarneqarnerisigut tamanna pinngitsoortinneqarsinnaavoq. Nunami tamarmi, sumiiffinnilu aningaasaqarneq aamma pingaaruteqarmat, avatangiisinut ajoquutanngitsunik ikuallaavinnik sumi pilersitsisoqassanersoq aamma sammineqarpoq, taassumalu kingunerisaanik Qeqqata Kommuniani kiisalu Kalaallit Nunaat tamakkerlugu pingarnertut eqqagassalerinermi qanoq pilersarusiortoqassanersoq, aammalu Sisimiuni, Maniitsumi kiisalu nunaqarfinni tamani eqqagassalerinermik ingerlatsisoqassanersoq nassuiarneqassalluni.

Tamatuma saniatigut nuna tamakkerlugu eqqagassalerinermi tunngasunut immikkoortunut pilersaarummi ikuallaaviit kissamik pilersitsisarnerisa nukissiornermut kiammillu pilersuinermut atorluuanikkut avatangiisinik pitsangorsaanissaq sammineqarpoq, tamannalu avatangiisinut ajoquutanngitsunik ikuallaavinnik nutaanik pilersitsinermi sammisassatut pingarnerpaatut isigineqartussat naatsorsuutigineqartariaqarpoq. Ikuallaavimmit kissamik atuinermi, inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut iluaqutaassasoq naatsorsuutigineqassaaq. Eqqaavissuarnit eqqaanniillu avatangiisinut ajornartorsiutit peernerisa saniatigut, avatangiisinut peqqinnermullu ajoquatasunik orsussanik tikisitsisarneq inuiaqatigiinnit killilersimaartinneqarsinnaavoq. Taamaattumik

eqqagassalerinermi pilersaarutip matuma, Sisimiuni avatangiisinut ajoqutaanngitsumik kiisalu imminut akilersinnaasumik ikuallaavimmik nutaamik pilersitsinissamik pisariaqartitsinermik sammisaqassaaq.

5 Tunngaviit malunnaatillit

Tunngaviit tullinnguuttut eqqarsaatigalugit eqqagassalerinermi pilersarut suliarineqarpoq:

5.1 Inuaqatigiit peqqissusaat

Illoqarfinit nunaqarfinniillu sapinngisamik peqqinnermut toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu ajoqutaasinnaasut eqqagassat piiarnissaat pineqarpoq, taamaallillutik innuttaasut sulisullu akuutissanik ulorianartunik sunnertinneqannginniassammata. Akuutissat eqqakkanik isumaginninnermi ikuallaanermilu innuttaasut peqqissusaannut kiisalu sulisut suliffimmi avatangiisiannut toqqaannartumik navianartorsiortitsisut pineqarput.

5.2 Avatangiisiinik illersuineq

Eqqaavissuarmi eqqaanilu avatangiisiinik illersuinissaq, illoqarfinni nunaqarfinnilu sanaartukkut isigiuminartut kiisalu eqqaani pinngortitamik mingutsitsinnginnissamut illersuinissaq pineqarpoq.

Eqqakkat kingunerisartagaasa pitsaanngitsut pinngitsoortinnissaat sammineqarpoq, soorlu eqqaavissuit umasupilunnit ornigineqartarerat aammalu eqqaani pinngortitat mingutsinneqaratarsinnaanerisa minnerpaaffianiisinnissaat.

Sanaartukkut avatangiisiinik torersunik eqqiluisaartunillu pilersitsisoqarnissaa, taamatullu innuttaasut avatangiisiinik mianerinninnissaasa annertusarneqarnissaa sammineqarpoq.

Pinngortitap innuttaasullu avatangiisimik sianissusaannik illersuinissaq sammineqarpoq.

5.3 Akisussaaneq aningaasaqarnikkullu akilersinnaassuseq

Inuaqatigiit peqqissusaasa qaffassarneqarnissaanut siunertap kiisalu avatangiisit pillugit illersuinermut inatsisip, pisinnaatillugu, naleqqussarneqarnissaa qulakkeerneqartariaqarpoq. Taamaattumik pitsasumik sunniuteqarluartumillu eqqagassalerinissami ataatsimoorussamik tunngaviliisussamik, pingarnertut eqqortumik aningaasaliisoqartariaqarpoq.

Avatangiisimik eqqagassalerinermillu pitsanngorsaataaginnanngitsumik, aammali inuaqatigiinnut iluanaarutaasumik aningaasaliinerunissa qulakkeerneqassaaq. Inuaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu, peqqinnissaqarfik Nukissiorfiillu, pingarnertut pisortatigut soqutigisaqaqtigiiuummata, peqatigalugit ataatsimoorussamik anguniagassanik nassaarsiornissaq pingarnertut sammisassaapput. Taamaalilluni illuatungeriinnut tamanut, aningaasaqarnikkut iluaquṭissanik kiisalu kingunissanik toqqaannartumik toqqaannanngitsumilluunniit pissarsiffiusinnaassalluni. Inuaqatigiinni isumalluutit pitsaanerpaamik atorluarsinnaaqqullugit, matumanit nukissiuutinik mingutsitsinngitsunik aningaasaliisinnaanissaq, kingornalu assinganik aaqqiisummik neqerooruteqarsinnaanissaq ilanngullugu Qeqqata Kommuniata Nukissiorfiit suleqatigerusuttorujussuua, peqqinnissaqarfimmullu tunngatillugu kommunip innuttaasuinit napparsimasut amerleriarnissaannut killilersimaartitseqataanissaq suleqataaffigerusullugu.

Eqqagassanik pilersitsisoq tassaassasoq, eqqagassalerinermi piaanermilu aningaasartuutinik akiliisussa, taamaaliornikkut innuttaasut suliffeqarfifillu eqqakkatigut akisussaalernerinik kiisalu

eqqakkat eqqarsaatigalugit ileqqorissaarnerulernernik, tassa aningaasaqarnikkut eqqagassalerinermut akisussaanerup saniatigut, annertusaaqataasussaq.

5.4 Angerlarsimaffinnit eqqakkanik, ikuallaavinnut peqqinnissamut avatangiisinullu ajoqutaanngitsunut assartuineq

Eqqaavissuarmit ikuallaavimmut peqqinnermut avatangiisinullu ajoqutaanngitsunut eqqakkanik assartuinissamut aaqqiisummut naapertuuttumik immikkoortiterivimmik aammalu eqqagassalerinermut ingerlatsinernik pilersitsisoqarnissaa kiisalu ikuallaaviit peqqinnissamut avatangiisinullu ajoqutaanngitsut, siuliini eqqartorneqartut aallaavigalugit ilusilersorneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa anguniarneqartariaqarpoq.

Kommunip eqqagassalerinermut ingerlatseriaasia, eqqagassalerinermut ingerlatseriaatsimut nutaamut ataavartumik naleqqussarneqarnissaa, nutaamillu suliariumannittussarsiuussinermi isumaqtigiissutit naleqqussarneqarnissaa qulakkeerneqarnissaa anguniarneqartariaqarpoq.

Kalaallit Nunaanni qallunaatut eqqaavissuaq nalinginnaasumik "Dump"-imik taaneqartarpoq. Qallunaatut oqaaseq nutaajunerusoq "Losseplads" Qeqqata Kommuniata atorpaa. Qeqqata Kommuniani nakkutigisaasunik katersuivinnik suli peqanngilaq.

6 Killiffik pillugu allaaserinninneq

2008-imi Namminersornerullutik Oqartussaasimasoq, eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarut 2010-2013 saqqummiuppa. Pilersaarummi anguniakkat tullinnguuttut tallimaapput:

- Silaannaap, erngup, nunap sikullu mingutsinneqarnissaanik pinaveersaartitsineq akiuiniarnerlu
- Eqqagassat avatangiisiniut peqqissutsimullu isumannaatsumik passunneqarnissaat
- Ineriartornerup atuilluartumik tunngaveqarluni ingerlanneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa
- Isumalluutinik atuinerup maangaannartitsisarnerullu killilorsorneqarnissaa
- Atueqqittarnerup siuarsarneqarnissaa

Namminersornerullutik Oqartussat eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarutaa 2010-2013 naapertorlugu, siullertut innuttaasunut annertunerusumik paasitsinsiaanikkut, aappaatullu avatangiisimut peqqinnissamullu naapertuutumik eqqagassalerinikkut piaanikkullu, pingaarnertut anguniagassat anguneqarsinnaasut. Atuilluartuunissakkut tunngaviit ilanngunneqarnerisigut, pingaarnertut anguniagassat annertusarneqarput. Imaappoq, pinngortitamik inuuniarnermullu atugassarititaasunik - maannakkut kinguaassatsinnullu - ajornerulersitsisinnaasunik suliniutinik aallartitsisoqannginnissaa, eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarutitigut qulakkeerneqassasoq. Pingaarnertut anguniagassanittaqaq, isumalluutinik annikillisaaneq atoqqiinerlu ilaatinneqarput.

Namminersornerullutik Oqartussat eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarutaa 2010 - 2013 aammalu Qeqqata Kommunip atuilluartuunissakkut suliniutaa, eqqakkat suussusiinut tunngavii aallaavigaat. Eqqakkat suussusii siullertut tullinnguuttunik siuarsaanissamik siunertaqarpoq:

- Eqqakkanik annikillisaaneq
- Igitat atoqqissinnaasut
- Eqqakkanik atueqqittarneq
- Eqqakkanit nukissamik piaaneq
- Katersuivik

Eqqagassalerinermi pilersaarutip qulaajarneqarneranut atatillugu Qeqqata Kommuniani nunaqarfinti annertuumik unammillernartoqareerpoq, taamaattumillu eqqagassalerinermut pilersaarummi nunaqarfifit immikkut sammineqassallutik. Eqqagassalerinermi nunaqarfik ataasinnguaq maligassiilluartutut immikkut inisisimavoq.

Ukiut ingerlanerini pitsangorsaatit ataavartumik ingerlanneqarput: Ikuallaavinnik tigooraavinnillu pilersitsineq, arsakunik teqqalasunik illersorneqarsinnaasumik piaaneq, allaffimmuit sulisunullu atugassarititaasunut inimik alliliineq, kissarsuutip pitsaanerusumik ingerlatilernera, naggorissaatinggortitsinermik suliniut, atoqqiinermik aaqqiissut il.il.. Taamaattorli pitsangorsaaqqinnissamut pisariaqartitsisoqartuaannassaaq. 2015-imi apriilimi Namminersorlutik Oqartussani Pinngortitamut Avatangiisiniut Inatsisinillu Atuutsitsinermet Naalakkersuisoqarfimmit

"Eqqagassalerinermi sanaartugassanut pilersaarutit" saqqummiunneqarpoq. 2013-imi Naalakkersuisut immikkoortunut arlalinnut pilersarusiornerinut atatillugu, matumani eqqaaveqarneq pillugu pilersaarut ilanngullugu suliaralugit aallartisaanerinut atatillugu, sanaartugassatut pilersaarut taanna suliarineqarpoq.

Eqqagassalerinermi sanaartugassanut pilersaarummi qulaajaaneq, eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarummut naatsorsuutit tunngavagineqartut (Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik 2008) kiisalu nalunaarut: Eqqakkanik ikuallaaneq, pilersarusiorneq aaqqissuussinerlu (Pinngortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik, 2012). Atortut taakku aallaavigalugit, eqqagassalerinermut sanaartugassanut pilersaarummi (Pinngortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik, 2015) anguniagassat sisamat suliarineqarput:

- Eqqakkanik ulorianartunik passussinermut atortut
- Igitassanik katersuiviit pillugit nakkutilliivinnik pilersitsineq
- Annanik kuitsisarfiit
- Ikuallaavik

Tamatuma saniatigut Pinngortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik "Eqqagassat pillugit kommunini qulaajaanissamut pilersarusianik aallarnisarnissaannut ilitsersuut"-mmik aamma "Eqqagassat pillugit kommunit pilersarusianik ilitsersuut"-mmik suliaqarpoq.

Anartarfilerineq eqqagassalerinermi pilersaarummi matumani ilaatinneqassanngilaq. Kommunip imermik mingunnikumik pilersaarutaanut anartarfilerineq ilaatinneqassaaq, maannakkullu Kangerlussuarmi eqqagassalerineq Mittarfeqarfiit-nit isumagineqarluni. Taamaattorli Kangerlussuarmi eqqagassalerineq Qeqqata Kommuniata tigussallugu kissaatigaa, tamanna aamma pilersaarutini atuarneqarsinnaavoq.

Nuna tamakkerlugu eqqakkat pillugit iliuusissatut pilersaarut 2010-2013-imut naapertuuttunngorlugu, eqqagassalerinermi pilersaarut suliarineqarpoq. Eqqagassalerinermi pilersaarummi piffisanut marluusut anguniagassaliortoqassaaq, pilersaarutip atuuffia (2017-2020) aamma siunissami atuuffia (2021-2028).

Pilerautip atuuffiani tallimat arfineq-marlullu akornanni anguniagassaliornissaq pilersaarutigineqarpoq. Anguniakkanut tamanut iliuusissatut pilersarusiorqassaaq, ingerlatsinissamut naapertuuttunik amerlassusilikkanik. Anguniakkat anguneqarnissaannut ingerlatsinerit qulakkeerissapput. Siunissami atuuffissaanut iliuusissatut pilersarusiorqassanngilaq.

(Napasumi nunaqarfimmi ikuallaavik, assiliisoq Qeqqata Kommunia)

6.1 Kommunimi pilersaarusiornermi periusissat 2014-2018 pioreersoq kiisalu politikkikkut suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut nutaaq

Kommunimi pilersaarusiornermi periusissani 2018-ip tungaanut atuuttumi, pinngortitaq, avatangiisit silaannarmullu tunngatillugu tullinnguuttutigut anguniagassartaqarpoq:

- Innuttaasut suleqatigalugit eqqagassanik immikkoortiterisarnikkut atoqqiinikkullu illoqarfinni nunaqarfinnilu eqqagassat annertussusaasa annikillisarneqarnissaat qulakkeerniassavarput.
- Kuuffissualiortiternikkut, imermik mingunnikumik kuutsitsinerup annikillisarneqarneratigut, imermillu mingunnikumik saliisarnikkut ukkatarinninnikkut imermik mingunnikumik suliaqartarneq pitsangorsaavigerusupparput
- Igaffimmiit imermik mingunnikumik nunaannarmut kuutsitsisarneq pinaveersaartinniarparput aammalu illoqarfinni, piffissamilu ungasinnerusumi nunaqarfinni tankinut kuutsitsisarneq anartarfilerisarnerlu atorunnaarsinneqarnissaanut tunngavissanik pilersitserusupparput.

- Nukinnik pilersuinissamut teknologiit atuilluartut atorniarpagut, pingaarnertut erngup nukinganik, seqerngup nukinganik, anorip nukinganik kiisalu tittarnermi/ulittarnermi nukit atorluarniarlugit.
- Biilnik innaallagissamoortunik aqqusinermilu qullersuarni, kommunillu suliffeqarfiutaani pærenik sipaarniutilinnik atuinikkut silaannarmut CO2-mik aniatitsineq killilersimaarniarparput.
- Silaannaap allanngoriartornerata kingunerisinnaasai piareersimaffiginiarpagut.

Maannakkut communalbestyrelsusoq qinigaaqqammerpoq, kommunimullu pilersaarusiornermi periusissamik nutaamik suliaqartoqassalluni. Politikkikkulli suleqatigiinnissamut isumaqatigiissummi, avatangiisinut ajoqtaanngitsunik nukissiuutnik kiisalu eqqagassalerinermik anguniakkanik imaqarpoq.

6.2 Atuilluartuunissakkut suliniummit paasissutissat

Atuilluartuunissakkut suliniummik aallartisaanissamut, Qeqqata Kommunia 2012-imi Villumfonden-imik suleqateqarpoq. Qeqqata Kommunia issittumi inuiaqatigiit atuilluartuusutut ineriaartussasoq takorluugaavoq. Anguniagaq ataaseq ilaatigullu anguniakkat pingasut aallaavigalugit, atuilluartuunissakkut suliniut sularineqarpoq. Ilaatigut anguniakkat pingasuusut immikkuualuttunut arlalinnut agguataarneqarput.

Anguniagaq: Atuilluartumik eqqagassalerinermik pilersitsineq

Ilaatigut anguniakkat pingasut:

Ilaatigut anguniagaq 1:

Avatangiisinut ajoqtaanngitsumik ikuallaanermik qulakkeerineq, matumani:

Ilaatigut anguniagaq	Killiffik
Eqqakkanit eqqakkat ulorianartut immikkoortinnissaat.	Eqqaavissuarmi immikkoortiterivimmik pilersitsisoqareerpoq.
Sisimiuni ikuallaavimmit kissamik sinneruttumik tamakkiisumik atuineq.	Ikuallaavik kissamik tunniussaqanngippat, uuliamik pisinissamut Nukissiorfuit akilerusutaata kingorna, ikuallaavimmit kissamik tunisinissamut Nukissiorfimmut 2016-imut 2017-imullu isumaqatigiissusiortoqarpoq. 2018-imiillu kissamik pilersuinerup arfinileriaatinngortinnissaanut kiisalu Sisimiut illoqarfianut tamarmut annertunerpaartaanulluunniit ikuallaavimmit

	kissamik pilersuinissamut Nukissiorfiinut isumaqatigiissusiortoqarpoq.
Ikuallaaviit ingerlalluartut.	Maniitsumi Sisimiunilu ikuallaavinnik Vølund-imit teknikkikkut misissuinernik ingerlatsoqareerpoq. Sisimiunut atatillugu siunissamut qaninnermut iluarsartuussinissanik Vølund innersuussuteqarpoq, taamaattorli piginnaasat naleqqussarneqarnissaat kiisalu kissamik annertuumik tunisinissamut periarfissat atorluarniarlugit, ikuallaavimmik nutaamik pilersitsinissaq pisariaqarpoq.
Kangerlussuarmi eqqakkanik ammasumik ikuallaasarnerup annikillisarnissa.	Kangerlussuarmi eqqaavissuup tigunissaanut Qeqqata Kommuniata kissateqarnera pillugu kiisalu Namminersorlutik Oqartussat eqqaavissuarmik piovereersumik torersaassassinissa pillugu, Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanik ataavartumik allaffissornikkut politikkikkullu oqaloqatiginninnerit ingerlanneqarput.
Nunaqarfinni eqqiluinnerusumik eqqakkanik ikuallaaneq, matuman ikuallaavinnik matusinissamut, immikkoortiterinissamut, illoqarfimmullu ikuallatassangorlugit eqqakkanik assartuinissamut periarfissat ilanggullugit).	Nunaqarfinni ikuallaaviit mikisut nutaanngilereersut atuinnartillugit, eqqiluisaarnerusumik ikuallaanissaq anguneqarsinnaanngilaq. Nalilerneqarpoq, nunaqarfinnit eqqagassat peerneqarnissaannut akilersinnaasutuaq tassaasoq, eqqakkat illoqarfinnut peqqinnissamut avatangiisinsinullu ajoqutaanngitsunut ikuallaavinnut assartorneqarlutillu ikuallanneqarnissaat.

Ilaatigut anguniagaq 2:

Eqqakkat ikuallassinnaasut annertussusaannik annikillisaaneq, matuman:

Ilaatigut anguniagaq	Killiffik
Eqqagassalerinerup ilusilersornissaanut innuttaasunik peqataatitsineq.	Issunngortitsinissamut misilummik suliniummut innuttaasut suliffeqarfiillu peqataatinneqarnikuupput, "Kalaallit Nunaanni immikkoortiteriveqarnikkut iluaqtissat aporfiusartullu misissorneqarnerat"-ni ataani immikkut nassuaaneqartoq.
Atortuutinik amerlanerusunik atoqqiineq. Ullumikkut elektroniskit, eqqakkat ulorianartut kiisalu savimerngit eqqakkat Danmarkimut nassiunneqartarput.	Atortut atoqqinneqarsinnaasut Danmarkimut nassiussorneqartarput. Asfaltit kiliorlugit piiarneqarnikut, Sisimiuni aqqusineeqqanut misiligtutit suliniutinut atorneqarput.

'Mingutsitsisoq akiliissaaq' naapertorlugu akitsummik aaqqissuussinermik atuutilersitsineq.	Aningaasaliissutit isertitallu oqimaaqatigiilersinnissaata tungaanut, kommunip sullissinerini arlalinni akigititat ukiut tamaasa 10 procentimik qaffanneqartarpuit.
Immikkoortitikkanik tigooraavimmut systemimik pilersitsineq.	Saviminernut eqqakkanut, elektroniskinut igalaaminernullu eqqakkanut atorneqassaaq, taamaattorli atuisunit tamaniunngitsoq.
Kalaallit Nunaanni immikkoortiteriveqarnikkut iluaqtissat aporfiusartullu misissorneqarnissaat.	Ikuallaaviit piginnaasaannut sanilliullugu, immikkoortiterineq annertunerusumik isumaqartarsimannngilaq. Assersuutigalugu eqqagassat ikuallanneqalernerini, igalaamerngit immikkoortiterneqarsimasut eqqakkanut akulerunneqartarpuit. Avatangiisinut ajoqutaanngitsumik ikuallaavimmik pilersaarusrornermut kiisalu eqqagassalerinerup ilusilersonissaanut pilersaarusrornermut atatillugu suut immikkoortiterneqartassanersut aalajangersaavigineqarpat, tamanna isumaqarnerussaaq. Eqqagassalerinermut avatangiisinullu naapertuunnerusumik sumut immikkoortiterisarnissaq eqqarsaatigalugu, taamaaliornikkut innuttaasut eqqakkat pillugit kulturiisa pitsangorsarneqarnissaanut tunngaviliisoqarsinnaalissaq. Eqqakkanit nerisassat immikkoortillugit issunngortitsisoqarsinnaaneranik ilisimatut takorluuinerisigut, issunngortitsinermik suliniut iluatsilluarpoq. Issunngortitsisarnerli killeqarsimavoq, innuttaasuniillu imatut ujartorneqarsimanani. Eqqaavissuup eqqaani suliniut ajoraluartumik annertuumik tipiliortitsivoq, taamatullu uumasupilunniq ornigarneqarluni. Pingaartumik sullivimmi avatangiisit eqqarsaatigalugit suliniutip ingerlateqqinneqarnissaa orniginanngilaq, taamaattorli suliniutip siunertaanik piviusunngortinnejqarsinnaaneranillu uppernarsaataanik akuersaarnarluni. Qulaajaanermi nassuiardeqartutut, issunngortitsinermut suliniut 2016-imi naggaserneqarpoq.

	Eqqagassalerinermi pilersaarummi peqqinnissamut tunngavuit eqqarsaatigalugit, misiligutit allat peqqinnissamut ulorianartorsiortitsilinnginnissaat kiisalu suliffimmi avatangiisnik ajornerulersitsinnginnissaat qulakkeerneqartariaqarpoq.
Sumiiffimmi atoqqiinissamut/atueqqinnissamut periarfissanik suussusiliineq tapersersuinerlu.	Kilisaatinit qalorsuit avammut assartuinermi atugassanngorlugit seqummarlukunngorlugit aseroterneqartarnissaat pillugit, suliffeqarfimmik minnerusumik aallarnisaaniartumik oqaloqatiginnittoqarpoq. Sisimiuni eqqaavissuarmi kilisaatinit qalorsuit immikoortinnejartarpuit, ikuallaavimmili ikuallanneqarsinnaannginnamik eqqaavissuarmi ajoqtaaginnarlutik.
Eqqagassalerinermi pilersaarummik kiisalu malittarisassanik suliaqarneq.	Eqqagassalerinermi pilersaarut una pillugu.

Ilaatigut anguniagaq 3:

Eqqagassalerinermi sulliviup avatangiisitigut akuerisaasimanissaata qulakkeerneqarnissa, matumanilu ilanngullugit:

Ilaatigut anguniagaq	Killiffik
Eqqakkanik katersinermi oqimaatsumik kivitsisarnerit ingalassimanissaasa/annikillisimaarnissaasa qulakkeerneqarnissaat.	Illoqarfinni eqqagassalerineq suliariumannittussarsiuunneqarnikuupput, matumanilu entreprenørit ilaatigut Sullivinnik Nakkutilliisoqarfip ilitsersuutaanik malittarisassaanillu malinninnissaminut pisussaaffeqarlutik. Nunaqarfinni kivitsinissamut pisariaqarfiusuni ungasissutsit annikillisinniarlugit motoorilinnik qamuteqarpoq.
Eqqagassalerinermi appakaaffissat pitsasuunissaanik qulakkeerineq.	Illoqarfinni eqqagassalerineq suliariumannittussarsiuunneqarnikuupput, matumanilu entreprenørit ilaatigut Sullivinnik Nakkutilliisoqarfip ilitsersuutaanik malittarisassaanillu malinninnissaminut pisussaaffeqarlutik. Nunaqarfinni kivitsinissamut pisariaqarfiusuni ungasissutsit annikillisinniarlugit motoorilinnik qamuteqarpoq.

Eqqagassalerinermi sulisunut suliffimmik pissutsinik pitsasunik atugassaqartitsinissamik qulakkeerineq.	Illoqarfinni eqqagassalerineq suliariumannittussarsiuunneqarnikuupput, matumanilu entreprenørit ilaatigut Sullivinnik Nakkutilliisoqarfip ilitsersuutaanik malittarisassaanillu malinninnissaminut pisussaaffeqarlutik. Nunaqarfinni kivitsinissamut pisariaqarfiusuni ungasissutsit annikillisinniarlugit motoorilinnik qamuteqarpoq.
---	--

6.3 Qulaajaaneq

Eqqagassalerinermi aaqqiissutinut kiisalu tigooraavinnut pioreersunut killiffiup nassuaataanik, qulaajaaneq imaqarpoq. Tamanna suliniutit aallartisarneqarsimasut sunniutaannik naliliinissamut periarfissiilluarpoq.

- Kommunip maannakkut killiffianut nalunaarsuiffik.
- Paasissutissat soqutiginaatillit nassuiarnerat.
- Paasissutissanik attuumassuteqartunik katersinermut toqqorsinermullu periutsimik ineriartortitsineq.

Paasissutissanik katersinermut atatillugu, pingaartumik nunaqarfinni, isumalluutinik atuineq pitsaanerpaffianiisinniarlugu, kommunimi eqqassalerinerup qanoq inneranik qulaajaaniarnermi kiisalu kommunimi eqqagassalerineq pillugu paasissutissanik aaqqissuussaasumik katersinermik siullermeertumik misiligummik aallartisaanissamut, apequtinik immersugassanik suliaqartoqarpoq. Apeqquit immersugassat ilanngussaq 1 - 8-tut ilanngunneqarput.

Nunaqarfinni eqqakkat pilligit siunissami paasissutissat ketersorneqartut, eqqakkat nunaqarfinit assartorneqartarneranut suliniummut ilanngunneqassapput.

6.4 Qulaajaanerup eqikkarnera

Paasissutissat ketersorneqartut naapertorlugin, nunaqarfinni ikuallaaviit nalinginnaasumik ajorluinnarput. Taamaattumik nunaqarfinni eqqakkat, nunaqarfinni ikuallaavinni ikuallanneqartarnissaat ilimanangilaq, pingaartumik EU-p aniatitsisarnermut piumasaqaataanik naammassinninnissaq anguniagaappat. Taamaattumik eqqakkat illoqarfimmut qaninnerpaamut assartorneqartarnissaat pitsaanerussasoq nalilerneqarpoq. Matumani Maniitsumi periarfissaqarnerpaajussasoq nalilerneqarpoq. Illoqarfimmut qaninnermut eqqakkat assartorneqartussat annertussusaat killilersimaarniarlugu, nunaqarfinni immikkoortiterisarnissaq pingaaruteqarpoq. Kiisalu, immikkoortitikkat (eqqakkat umassuseqartut, igalaamerngit, qisuit allaasinnaasullu) sumiiffimmi issunngortitsinikkut, aserorterinikkut, nakkutigisaasumik katersuivinnut il.il. isumagineqarsinnaappata.

Sumiiffinni amerlanerusuni eqqakkanik avatangiisutut ulorianartunik katersisarneq ingerlalluarpoq.

Eqitsimmi tullinnguuttumi RAL najugaqarfinni taaneqartuni qanoq angallassisassanersoq takuneqarsinnaavoq. Nunaqarfinnit illoqarfinnut eqqakkanik assartuinissamut pilersaarusiortoqassappat, RAL-ip angalasarfii eqqarsaatigineqartariaqassapput. Sumiiffimmi entreprenøri illoqarfimmut qaninnermut eqqakkanik assartuisitsisarnissaa aamma periarfissaasinjaavoq. Misiligummik suliniuteqarnikkut tamanna aamma aalajangiiffigineqarsinnaassaaq.

Taaguutaa	Atammik	Napasoq	Kangaamiut	Itilleq	Sarfanguit
Innuttaasut amerl.	193	71	318	71	118
Angallaviginnin neq	Angallassinermi pilersaarut naapertorlugu, 2016-imi ullut qulingiluakkaarl ugit, RAL-i Nuummit Atammimmut angallassisimav oq. Maniitsumit Atammimmut toqqaannartumik angallassisoqarsi manngilaq.	Angallassiner mi pilersaarut naapertorlugu , 2016-imi ullut qulingiluakka arlugit, RAL-i Nuummit Napasumut angallassisim avoq. Maniitsumit Napasumut toqqaannartumik angallassisoq arsimanngilaq	Ullut qulingiluak kaapajaarlu git RAL-i Nuummit/Maniitsumit Kangaamiut angallassisimavoq. Sisimiut tungaanut angalanermi ni	Ullut qulingiluak kaarlugit RAL-i Sisimiuit Nuummut angallassisarnermini Itillimut angallassisimavoq	Ullut qulingiluat missakkaarlugit RAL-i Nuummit/Maniitsumit Sarfannguanut angallassisimav oq. Sisimiut tungaanut angalanermini
Ikuallaavinnut killiffik	Nungullarluinna lerpoq	Ikuallaavik atorneqarpoq, taamaattorli annertuumik aserfallatsaali neqartariaqarluuni	Annertuumi k nungullarsi mavoq	Ingerlavvoq, taamaattorli atortut ilaat kissamit ilusilulersimapput	Ingerlavvoq, taamaattorli atortut ilaat kissamit ilusilulersimapput
Eqqakkat avatangiisutut ulorianatalinnut aqqiissut	Aqqiissut ingerlalluartoq	Aqqiissut ingerlalluartoq	Aqqiissut ingerlalluartoq	Aqqiissut ingerlalluartoq	Aqqiissut ingerlalluartoq

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmit 2017-imut innuttaasut amerlassusaat

Nunaqarfinni ataasiakkaani innuttaasut amerlassusaasa ineriarnerat assigiinngitsupilussuuvoq. Aningaasaliisoqassatillugu, nunaqarfinni innuttaasut amerlassusaasa ineriarnerat eqqarsaatigineqartariaqarpoq.

Taaguutaa	1977	1990	2000	2010	2016
Atammik	166	201	214	197	190
Napasoq	250	183	101	85	90
Kangaamiut	557	556	481	357	340
Itilleq	123	107	129	112	85
Sarfanguit	111	112	115	126	113

Qulaajaanermi eqitsisinut utertitsivigineqartut 2016-imi kisitsisinik aallaaveqarput. 2017-imi maannakkut angallassinissamut pilersaarutip takutippaa, nunaqarfinnit eqqakkat Maniitsumi ikuallaavimmut assartorneqartarnissaanut angallassinissamut pilersaarut naapertuttoq. 2017-imut angallassinissamut pilersaarut Qeqqani tullinnguuttutigut qanoq angalasassanersoq takuneqarsinnaavoq: Nuuk-Atammik-Napasoq-Maniitsoq-Kangamiut-Sisimiut-Sarfanguit-Sisimiut-Itilleq-Kangamiut-Maniitsoq-Nuuk. Angallassinissamut pilersaarummi takutinneqarpoq, eqqakkat ungasissumut assartunngikkaluarlugit imaluunniit nuullugit usingianngikkaluarlugit Maniitsumut assartorneqarsinnaasut.

Vølund-ip nalunaarutaa naapertorlugu, Sisimiuni ikuallaavimmut sanilliullugu, Maniitsumi ikuallaavik qanoq issusaa pitsaanerusutut nalilerneqarpoq. Tamanna ilaatigut tunngavigalugu, Sisimiuni ikuallaaviup siulliullugu taarserneqarnissaanut pilersarusiorneqarneranut patsisaasut ilagaat. Maniitsumi ikuallaaviup ataasiakkaanik pitsangorsarneqarneratigut, nunaqarfinnit eqqakkanik ikuallaasarnissaanut maannakkut piukkunnarnerpaavoq. Soorlu siusinnerusukkut eqqaaneqareersoq, Maniitsumi ikuallaavik nunaqarfinnit eqqakkanik tigooraasinnaasutut piukkunnarnerpaasutut nalilerneqarpoq. Paasissutissat katersorneqartut (ilanngussat takukkit) tunngavigalugit, annertussusissatut naatsorsuutigineqartunut Maniitsumi ikuallaaviup piginnaasai naammattut nalilerneqarpoq.

Maniitsumi ikuallaavik ukiumut 2064 tonsinik tigusicinnaasutut uuttorneqarpoq, ilumoortumilli 1920 tonsinik tigusicinnaalluni. Tak. Maniitsumut tunngatillugu ilanngussaq naapertorlugu, ukiumut minnerpaamik 1000 tonsi suli atorneqarsinnaavoq.

2015-imi Maniitsup nunaqarfiini innuttaasut amerlassusaat:

Kangaamiut 330

Atammik 190

Napasoq 81

Katillugit inuit 601-it.

Nunaqarfinni innuttaasut ataasiakkaat qanoq annertutigisumik eqqagassanik pilersitsisinnaanerat assiginngiaarput. Rasmus Eisted-ip phd-a naapertorlugu, Sisimiuni innuttaasoq ataaseq ukiumut

113 kg-nik eqqakkanik pilersitsisarpoq. DTU-mit kisitsisit allat naapertorlugit, tullinnguuttutigut nunaqarfinit eqqakkat annertussusissaat naatsorsutigineqarput: Atammik 101tons/ukiumut; Napasoq 46 tons/ukiumut aammalu Kangaamiut 206 tons/ukiumut.

Kisitsit arlaannaalluunniit atoraanni, taava inernera 260 aamma 350 tonsit akornaniippoq. Ukiumut 1000 tonsimut piginnaasamut sanilliullugu. Maniitsoq piukkunnaatilittut nalilerneqarpoq.

7 Ingerlanneqartut nalinginnaasumik killiffiat

Suliat ingerlanneqartut killiffiat matumani nassuiarneqarput, Qeqqata Kommuniani kiisalu sumiiffinnut naleqqussarlugu atuutilersinnejarnissaanik siunertaqartut.

Suliat nalinginnaasumik sumiiffimmi aalajangersimasumi aallartisarneqartarpooq, iluatsikkaangallu sumiiffinnut naleqqussarlugit misilittakkat ingerlateqqinnejartarlutik.

7.1 Qeqqata Kommuniani eqqagassalerineq ataatsimut isigalugu

Anguniakkat pillugit kapitalimmi, Qeqqata Kommuniani najugaqarfinni tamani eqqagassalerineq peqqinnissamut avatangiisinullu ajoqutaanngitsumik eqqagassalerinermut piaartumik ikaasaarnissamut, eqqagassalerinermut pilersaarut una anguniagaqarpoq.

Ima paasillugu, nunaqarfinni ikuallaaviit peqqinnissamut avatangiisinullu ajoqutaasut, annertuumillu nungullarsimasut annikilliartortinneqarlutillu piaartumik atorunnaarsinnejassasut, nunaqarfinniillu eqqakkat Maniitsumi ikuallatassanngorlugit nassiunneqarallartassasut. Sisimiuni ikuallaavik nutaaq sanaartorneqareerpat, nunaqarfinnit eqqakkat Sisimiuni ikuallatassanngorlugit Sisimiunut nassiunneqartalissapput, Maniitsumi eqqakkat avatangiisinut ajoqutaasinnaasut ilanngullugit. Nutaamik ikuallaavimmik sanaartorfissatut Sisimiut toqcarneqarneranut tunngavilersuutit, kapitalimi uani "Maniitsumi Sisimiunilu killiffiit" ataani kiisalu "Sisimiuni nutaamik ikuallaavittaarnissaq pillugu allaaserisaq"-p ataani atuarneqarsinnaapput, Soorluttaaq kommunip sanaartornermut missingersuutaani aamma ilaareersoq, Namminersorlutik Oqartussat aningaasaleeqataassappata.

Ikuallaaviup matuneqarneratigut, Maniitsumi suliffiit amerlassusaat sunnerneqarnavianngitsut nalilerneqarpoq. Eqqakkanik Sisimiunut assartugassanik immikkoortiterinissamut piareersaanissamullu, sulisunik ikinnerusunik pisariaqartitsilernissaq kingunerinavianngilaa. Maniitsumi ikuallaavimmi sulisunik piukkunnaateqartunik pissarsiniarnerminik maannakkut unammillernartoqareerpoq. Nunaqarfinni tamanna aamma atuuppoq. Eqqakkanik nassiussassanik isumaginninnermut piareersaanermullu sulisut taamak amerlatigisut pisariaqartinneqassapput. Eqqagassalerinermi pilersaarummi nalinginnaasumik sulisunik sipaarniartoqarnissaanik naatsorsuuteqanngilaq. Sumiiffinni tamani sulisut taamak amerlatigisut ingerlanerni nutaani pisariaqartinneqassasut nalilerneqarpoq.

Eqqagassalerinermi pilersaarummi matumani, nunaqarfinnit illoqarfinnut eqqakkanik assartuinissamut, peqqissutsip avatangiisillu illorsorneqarnissaannut pissutsit attuumasunut tunngavilersuutit nassuiarneqarput.

Nunarsuaq tamakkerlugu avatangiisutut tunngasutigut killiliinissamut annerpaamik sammineqartoq tassaavoq, CO2-nik aniatitsineq. Eqqakkanik assartuinermi CO2-mik aniatitsinerup annertusinissaanik isikkoqarsinnaagluarpoq. Taamaattoqassanngilarli.

Nunaqarfinnut umiarsuarmik pilersuinerit unitsinneqarsinnaanngillat, umiarsuimmi inuussutissanik nunaqarfinnut qanorluunniit pajuttuassammata. Umiarsuit nunaqarfinnut angalarnerini, umiarsuit orsussamik atuinissamut pisariaqartitsinerinut annerpaatut iluaqtissartaraat, nunaqarfinnit eqqakkanik mingutsitsisunik peqqinnissamullu ajoqtaasunik piaaneq. Umiarsuilli useqaratik nunaqarfinnit aallartarunik, taava CO2-mik aniatitsinerat iluaqtitaqarnavianngilaq.

Eqqakkammi Maniitsumi eqqiluinnerusumik ikuallanneqarsinnaapput, siunissamilu Sisimiuni peqqinnermut avatangiisinullu ajoqtaanngitsumi ikuallaavinni ikuallanneqartassallutik, soorlu eqqagassalerinermi pilersaarummi matumanit anguniarneqartoq. Taamaalilluni "Sisimiuni nutaamik ikuallaavittaarnissaq pillugu allaaserisaq"-mik immikkoortoq naapertorlugu orsussaniit nunarsuarmut mingutsitsinermut eqqakkat annikillisaaqataassapput kiisalu Sisimiuni innuttaasunut kissamik pilersuillutik, tamannalu inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut iluaqtaassalluni.

(Atammimmi nunaqarfimmi ikuallaavik, assiliisoq Qeqqata Kommunia)

7.2 Illoqarfiit nunaqarfíillu avatangiisiini eqqagassat angisuut unioqqutitsisumillu maangaannaq ilioqqakkat

Najugaqarfíit eqqaat eqqagaqannginnissaanik, eqqakkanik angisuunik kiisalu unioqqutitsisumik maangaannaq inissiisimasoqannginnissaanik kommuni ukioq kingulleq suliamnik annertusaavoq. Innuttaasut eqqakkatigut kulturiannut kiisalu avatangiisiniut akisussaaqataanermik eqqarsartaasiinut, sulineq tamanna pingaarutilerujussuovoq. Avatangiisit eqqarsaatigineqarnissaat kiisalu avatangiisiniut ajoqtaasumik ingerlatsisoqarnissa nalinginnaasumik akuerineqarsinnaanngitsoq takutinnissaa anguniagaavoq. Illoqarfimmik torersumik innuttaasunut tikeraanullu takutitsinikkut, innuttaasut annerusumik minnerusumilluunniit pisortat takujuminarsaasarnerinik annikillisaaqataasinnaaneranik takutitsinissaq siunertaavoq. Ingerlatanik aallarnisaanermi Sisimiut aallaaviuboq, tamatumalu kingorna najugaqarfínnut sinnerinut siaruartinneqassalluni.

Avatangiisiniut inatsit malillugu, pigisat avatangiisiniut ajoqtaasut, angallannikkut ajoqtaasut illoqarfimmilluunniit kusanaallisaataasut, kommunimit nunaminertamut immikkuullarissumut nuunneqartussaapput, tamatumalu kingorna inuttassarsiuussinermik aammalu piginnittup kinaassusersinissaanik sullissineq ingerlanneqassalluni.

Saviminikunik igitassanik, eqqakkanik qimaannakkanik pigisanillu allanik illoqarfiup kusanassusaanut ajoqtaasunut avatangiisinulluunniit ulorianartorsiortitsunik kommunit suliaqarnerminni, avatangiisink illersuinermut eqqagassanillu eqqaanermut inatsit sunik periarfissiinersoq paasiniarlugu, KANUKOKA aamma Pinngortitamut, Avatangiisiniut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik 2014-imi ataatsimoorlutik kommuninut maleruagassiornikuupput.

Sisimiuni sumiiffinni assigiinngitsuni amerlasuutigut pigisanik qimaannakkanik nunaminertamik atugassinneqanngitsunik peqartarpooq. Assersuutigalugu biilit normoqanngitsut 60-iniit 65-inut amerlassusillit qaammaterpaalunni ukiorpaalunnili uninngaannarnikut, 2015-imi nalunaarsorneqarnikuupput.

Biilit, qamuteralaat umiatsiaaqqallumi uuliamik, orsussamik, batteerillu akuutissaannik bremsiisalu akuutissartaanik seerisoornermi avatangiisiniut navianartorsiortitsisinnapput. Taakku saniatigut amerlasuutigut biilit igalaajarnikut quilliarnikkullu meeqqanut ulorianarsinnaasut takuneqartarput. Taakkununnga ilangullugu pigisat allat unioqqutitsisumik inissiinnakkat takuneqartarput.

Pigisat taakku amerlasuut nunamik assaanissamut, sanaartornermik sulianut, aputaajaanermut saligaatsuutitsinermullu, suliassat suliarineqarnissaanut pilersaarutaasullu ingerlateqqinneqarnissaannut assiaqutaasinnaapput.

Avatangiisiniut inatsit malittarisassallu taaneqartut malillugit pigisat qimaannakkat marlunnut avinneqarsinnaapput, taakkuullutillu nunaminertanut tamanit atugassianut qimaannagaasartut.

- Aappaa qimaannakkatut suli atorneqarsinnaasutut, aningaasatigullu naleqartutut taaneqartunut ilaavoq. Pigisat taakku qaammatini pingasuni inuttassarsiuunneqassapput.

Pigisalli avatangiisinut ulorianartorsiortitsippata, angallannermut ajoqutaappata illoqarfiulluunniit kusanassusaanut ajoqutaappata peerneqassapput. Inuttassarsiuussinerup qaangiunnerani piginnittoq nassaarineqanngippat, pigisaq iginneqarsinnaavoq imaluunniit akitsorterussinikkut tunineqarsinnaalluni.

- Aappaa tassaavoq, pigisat qimaannakkat, saviminikutut eqqagassaannartulluunniit kommunimit nalilerneqartut. Taakku erngertumik peerneqarsinnaapput misilillugulu inuttassarsiuunneqarsinnaapput, eqqagassatut iginneqarsinnaapput akitsorterussinikkulluunniit tuniniarneqarsinnaallutik.

Pigisanik qimaannakanik nuutsinermi kommunip qulakkiissavaa, pigisap nuunnginnerani pigisap qanoq issusaanut uppermarsaammiq pigisaqartoqarnissaa. Nuutsinermut atatillugu aningaasartuutit aallaqqaaammut kommunimit akilerneqassapput. Inuttassarsiuussinerup nalaani piginnittut nassaarineqartut saaffiginnittulluunniit, nuutsinermut inuttassarsiuussinermullu atatillugu aningaasartuutinut akiliinissaannik piumaffigineqassapput. Qaammatit pingasut qaangiunnerini piginnittoq kinaassusersineqanngippat, pigisat kommunip pigilissavai. Pigisat taakku akitsorterussinikkut tuniniarneqarsinnaapput, akitsorterussinermilu isertitat nuutsinermut aammalu inuttassarsiuussinermut aningaasartuutit ilaannut matussutaassapput imaluunniit pigisaq eqqagassatut iginneqassappat aningaasartuutinut matussutaassallutik.

7.3 Illut sanaartukkallu qimatat isateriaannaat

Avatangiisit illersornissaanut, kommunimi takujuminarsaaneq kiisalu inuiaqatigiit aningaasaqarneranut akisussaanermut atatillugu, Qeqqata Kommuniata sammisassaa nutaaq tassaavoq, periarfissaqaleriarnermi ukiunilu tulliuttuni ataavartumik, najugaqarfiiit avatangiisiinit illut sanaartukkallu isaqqajaasunik piiaanermut atatillugu, nuna tamakkerlugu aaqqiissummiq pitsasumik sivisuumillu ingerlanneqarsinnaasumik nassaarniarnissaq.

Kommunip najugaqarfiiini illunik isaqqajaasunik najugaqarfingeqarsinnaajunnaarnikunillu, ilaatigut nunaminertani piumaneqarluartuni uninngaannartunik peqarnera malunnarpooq. Illut tamakkua kisinneqarnikuupput, Sisimiunilu kisitsipallannerinnarmik illut 15-it isariaannaasut paasineqarpoq. Piffissap ingerlanerani inuiaqatigiit attaveqaatitigut annertuumik aningaasaliiffingeqarneranni atorluarneqarnerusinnaassaaq, matumani illut isatigassaaqqissut inissisimaffiini sanaartorfissanik periarfissanik ammaassinnikkut, illunik qimatanik isariaannarnillu piiaaneq, illoqarfimmi immikkoortumi avatangiisitigut kusassaaqutaassaaq.

Immikkoortumut tullinnguuttitigut inatsiseqarpoq:

- Sanaartorneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 26. maj 2010-meersoq
- Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 17, 17. novembarimeersoq

- Pigisanik aalaakkaasunik arsaarinnissuteqartarneq pillugu inatsisartut inatsisaat nr. 25, 30. oktober 1992-imeersoq

Illunik piginnittut taakkupput nalinginnaasumik illunik sanaartukkanillu akisussaasuusut, piginnittutullu inatsit atuuttoq naapertorlugu naammassinnissaagaanni akisussaaffiup taassuma attatiinnarnissaa atuilluartuuneruvoq.

Sanaartornermut inatsimmi § 51-imi aammalu Pigisanik aalaakkaasunik arsaarinnissuteqartarneq pillugu inatsisartut inatsisaani, pigisanik aalaakkaasunik arsaarinnissuteqartarnermut periarfissaq atorneqarsinnaagaluarpoq, suliarli allaffissornikkut oqimaallunilu piffissamik annertuumik atuisitsissaaq. Kommunimit pinngitsaaliilluni tigusinikkut piginnittut akisussaaffiinik arsaarinninnerussaaq, pilersaarusrorseq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit inatsilli naapertorlugu, inuaqatigiit soqutigisaat eqqarsaatigalugu tamanna pisariaqarsinnaavoq.

Maannakkut pigisanik aalaakkaasunik arsaarinnissuteqartarneq pillugu inatsimmi atuuttumi kiisalu siuliani inatsisit taakkartorneqartutigut, anguniakkap piviusunngortinnissaanut pisariitsumik aqqutissaanngillat. Sanaartornermut inatsit kiisalu pilersaarusrorseq aamma nunaminertat atorneqarnerat pillugu inatsimmi anguniakkamut naapertuutinngillat. Pigisanik aalaakkaasunik arsaarinnissuteqartarneq pillugu inatsimmi, pigisanik aalaakkaasunik arsaarinnissuteqartoqassatillugu, pigisanik aalaakkaasunik arsaarinnissuteqarnermut ataatsimiititaliamik, atorfilinnik ilisimatuunillu Namminersorlutik Oqartussanit kiisalu kommunimit toqqakkanik inuttalimmik pilersitsisoqartarnissaa piumasaqaataavoq. Taamaanngippat illuatungeriit ataatsimoorussamik aaqqiissuteqarnissaannik inatsisiigut kaammattutigineqarpoq, illunillu piginnittut illuutistik isariaannaat pisiarineqarnissaannut piumasaqaateqarnerannik kinguneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Kommunip illunik pisisassaguni, tamanna kommunip aningaasaqarneranut kingunerlussaaq, taamatullu innuttaasut akisussaaffiinik arsaartuinerussalluni, ilaatigut innuttaasut illuutiminnik nutaanngitsunik soqutigitsaannerulerererinik kiisalu illuutistik isariaannaat iluanaarutigalugit kommunimit pisiarineqarnissaannik isaterneqarnissaannillu naatsorsuutigiinnalissallugu. Illut ingutsigassaqqissut akiliutitaqanngitsumik kommunip tigugaluarpagilluunniit, illup ataatsip ingutsertinneqarnissaa (2017-imi missingersorlugu) 50.000 koruunit missaannik naleqassasoq naatsorsuutigineqassaaq. Illuni nutaanngitsuni eqcumaffigisariaqartunik sanaartornermi atortut ularianartut pillugit ersarissumik malittarisassaqarpoq, assersuutigalugu atortut asbestillit pillugit Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup malittarisassiai, taakkuuppullu ingutserinermi akimut akitsorsaataasinaasartut.

Ajornartorsiut tamanna Qeqqata Kommunianiinnaq ajornartorsiutigineqanngimmat, immikkoortumut pitsaasumik piffissamilu sivisuumik aaqqiissutissaq isumaqarnerusoq tassaavoq, inatsisit siuliani taakkartorneqartut nutarterneqarnissaat.

7.4 Sisimiut aamma Maniitsoq

7.4.1 Illoqarfinni marluusuni ikuallaaviit pillugit nalinginnaasumik killiffik

Vølund nalunaarutaani taakkartorneqarpoq, piginnaasamut atatillugu Sisimiuni annertuumik amigartoq kiisalu Maniitsumi naammaginartumik piginnaasaqartoq.

Sisimiuni ikuallaavik ikuallaaviullunilu eqqaavissuuvoq ammaannartoq. Piginnaasakinnerup kinguneraa, eqqaavissuarmi eqqakkat amerliartuinnarneri, illoqarfíup sinneranut tipimik akornusiineq kiisalu ikuallaaviup eqqaani uumasupiloqarneq.

Ikuallaaviit marluusut aamma EU-p aniatitsinissamut piumasaqaataanik naammassinnnginnerat, immikkoortorlu tulliuttoq naapertorlugu, ikuallaavinnik iluarsartuussinermik imaluunniit alliliinermit, ikuallaavinnik nutaanik pilersitsinissaq pisariaqartoq.

7.4.2 Sisimiuni eqqaavissuarmit tigooraavimmut nakkutigisaasumillu katersuivimmut

Sisimiuni pissutsit annerusumik minnerusumilluunniit paatsiveqannginneri patsisaallutik, eqqaavissuup ilusilersornerata pitsangorsarneqartariaqarpoq, taamaalilluni Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat malittarisassaat naapertorlugit eqqakkanik tigooraavittut nakkutigisamillu katersuivittut taaguutissaanut naapertuunnerulissalluni.

Eqqakkat katersuutereersut ikuallaavimmi pioreersumi imaluunniit nakkutigisaasumik katersuivimmi suliarineqannginnerini isumagineqartussaammata, suliassaq tamanna nutaamik ikuallaavittaarnissamut utaqqitinneqartariaqanngilaq. Tamatumta saniatigut ikuallaavimmik nutaamik sanaartorneq ukiuni arlaqartuni ingerlanneqartussaavoq, piffissallu taassuma ingerlanerani eqqakkat katersukkat amerliartuinnartussaassallutik.

Tigooraavik ima paasineqassaaq, innuttaasunit inuutissarsiorfinniillu eqqakkat ikuallaaviup eqqaani immikkoortitigassanngorlugit tunniunneqartartut, eqqakkallu ikuallaaviup silataani torersumik immikkoortiterneqartassasut. Eqqakkanik aaqqissuussinerup saniatigut, eqqakkat ikuallatassaagaluarpata imaluunniit katersuivimmut inissitaassagaluarpata, tamanna pitsaunerusumik sukkannerusumillu eqqakkanik isumaginninnermik aamma kinguneqassaaq.

Nakkutigisamik katersuivik tassaavoq, nakkutigisamik katersuiviit pillugit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat malittarisassaat naapertorlugit eqqakkat ikuallanneqarsinnaanngitsut imaluunniit suliarineqaqqissinnaanngitsut, katersuivinnut inissinneqartartut.

Sisimiuni eqqaavissuup tigooraavittut nutarsarneqarnissaanut kiisalu nakkutigisamik katersuivimmik pilersaarusiornissamut, Qeqqata Kommunia Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut aningaasaliissutinik qinnuteqarnikuuvooq. 2017-ip ingerlanerani akissutisinissaq naatsorsutigineqarpoq.

7.4.3 Sisimiuni ikuallaaviup teknikkikkut misissorneqarnera

Siunnersuisarfik Vølund, ilanngussaq 11a aamma 11b naapertorlugit, ikuallaaviit qanoq issusaannik misissuinermit ingerlatsinikuuvooq.

Vølund-ip nalunaarutai innersuussutigineqarput, Vølund-illu naliliineri tullinnguuttut quppernernut tullinnguuttunut ikkusuunneqarput. Eqqagassalerinermut pilersaarummut matumunnga naliliinerit attuumassuteqgangaatsiarput.

Illoqarfinnit imaluunniit nunaqarfinnit qanittuminngaanniit eqqakkanik assartuisinnaanngorluni, piginnaasat annertusarneqarnissaanut periarfissaqarpa?

B&W Vølund naliliinera (ristit kissarsuutiltu artorsartissinnaanerinut) naapertorlugu, ikuallaavik pioreersoq, ullormut 18-19 tons-inik tigusisinnaaneranut piginnaasaata annertusineqarsinnaanera naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq. Illoqarfinni ikuallaaviit qanoq issusaannut misissuineq pillugu siunnersuisarfik Vølund-ip nalunaarusiaa innersuussutigineqarpoq.

Nutarterinermut aserfallatsaaliiinermullu pisariaqartitsineq

Nutarterineqarnissaanut aserfallatsaalineqarnissaanullu massakkut pisariaqartitsineq eqqarsaatigalugu, nutarterinissamut aserfallatsaaliiinissamullu pisariaqartitsinerup kiisalu taakkununnga aningaasartuutit qaffakkiartornissaat naatsorsuutigineqarpoq.

BAT tunngaviinut naapertuuttunngortitsilluni ikuallaavinni nutarterinissamik periarfissaqarpa?

BAT pitsaassusaanut nutarterisinnaanermet periarfissaqarnersoq, Namminersorlutik Oqartussat avataanit siunnersortimit naliliisitsinikuuvooq. Siunnersortimit oqaaseqaatit tullinnguuttut, Qeqqata Kommunianit eqikkarneqarput:

Naliliinermut tunngaviusoq, siuliani mekaniskimik innersuussutit ingerlanneqareersut aammalu aqutsissut 850 gradi qaangersimatillugu 2 sekundimik unikkallartarnissaanut aaqqinneqarluni.

Tamanna EBK-p annertussusissaanut naammassinnissinnaaneranut naammanngilaq. Kissarsuut MCR-imi 800 gradi qaangertillugu arsakunilu TOC 3 procentimiilersillugu 1,7 sekundinik (1 sekund qularnaveeqqutaalluni) unikkallartarnissaanut suliaavoq: tamanna naammassineqarsinnaassasoq qularnarpoq.

Aniatitsineq: CO: EU-p peqqussutaa naammassineqarsinnaassasoq qularnarpoq.

TOC: 10 mg/Nm³ (ullormut unnuamullu nalinga akunnattoq): EU-p peqqussutaa naammassineqarsinnaassasoq qularnarpoq.

Pujoralak: Aniatitsinermut uninngasinnaaneranullu EU-p piumasaqaataanut ikuallaavik naammassinnissinnaanngilaq, tamannalu tunngavigalugu ima inerniliivugut, BAT tunngavianut naapertuuttunngorlugu ikuallaaviup nutarsarneqarnissaanera periarfissaqangitsoq.”

7.4.4 Maniitsumi ikuallaaviup teknikkikkut misissorneqarnera

Siunnersuisarfik Vølund, ilanngussaq 11a aamma 11b naapertorlugin, ikuallaaviit qanoq issusaannik misissuinermerik ingerlatsinikuuvooq.

Vølund-ip nalunaarutai innersuussutigineqarput, Vølund-illi naliliineri eqqagassalerinermut pilersaarummut matumunnga attuumassuteqangaatsiarput:

Teknikkikkut inerniliineq

Ikuallaavik teknikkikkut ajorpallaanngitsumik inissisimavoq, aniatitsinermili avatangiisitigut killeqarluni, soorlu tamanna nalunaarummi matumaní allaaserineqartoq. Suliniutitut innersuussutigineqartut ingerlanneqarneratigut, ingerlatsineq, suliarinninneq kiisalu ikuallaavimmi suliffiup avatangiisiini pissutsit pitsangorsarneqarsinnaapput. Taamaattorli ikuallaaveqarfik oqaatigineqartunik suliarineqaraluaruniluunniit ikuallaaviit putsumik mingunnillu aniatitsinerat pillugit EU-p peqqussutaanik naammassinninngilluinnassaaq. 850 gradi qaangertillugu 2 sekundimik unikkallartarnissaanut EU -p peqqussutaanik naammassinninnissamut, ikuallaareernerme katersuivianni imartussuseq periarfissiinngilaq. 850 gradi qaangertillugu minnerpaamik 2 sekundimik unikkallartarnissaata angunissaanut, ikuallaareernerme katersuiviata imartussusaanik allanngortitsineq/nutarsaaneq, sanaartukkap tamarmiusup killiffia eqqarsaatigalugu akikinnavianngilaq. Maniitsumi ikuallaaviup EU-p peqqussutaani eqqakkanik ikuallaavimmut aniatitsinissamut piumasaqaatinik naammassinninnissaa anguniagaappat, taava ikuallaavimmik nutaamik sanaartornissaq eqqarsaatigineqartariaqarpoq. Nalunaarummi matumaní suliniutissatut innersuussutigineqartut, ingerlatsisinnaanermut piginnaasanik qanillisaataasumik kiisalu ingerlatsinissamut periarfissaq alla piareernissaanut, ikuallaavimmik ingerlatsiinnarnissamut suliniutitut isigineqassaaq.

Siunnersorti naliliivoq, Maniitsumi Sisimiuniluunniit ikuallaavinni BAT pitsaassusaanik angusiffiusinnaanngitsoq. Sisimiuni ikuallaavimmut sanilliullugu, Maniitsumi ikuallaavik pitsaanerusutut nalinginnaasumik nalilerneqarpoq.

7.4.5 Nutaamik ikuallaaviliornissamut missingersuutitigut missiliuut

Maniitsumi ikuallaavik pillugu Vølund-ip nalunaarutaani, ikuallaavimmik nutaamik sanaartornissamut missingersuutitigut missiliuiteqarpoq. Eqqagassalerinermut pilersarut una naapertorlugu, Sisimiuni sanaartornissamut maannakkut pisuuvoq.

Kommunip pilersaarusrusiorfigineqarneranut tapiliussaq nr. 9 naapertorlugu, Sisimiuni maannakkut ikuallaavik pilersaarusrusiornermi immikkoortoq E4.3-mi inissisimavoq. Kommunip pilersaarusrusiorfigineqarneranut tapiliussami tassani, pilersaarusrusiornermi immikkoortoq E4.4-mut

ikuallaavik nutaaq sanaartorneqarnissaa eqqarsaatersuutaavoq. Innuttaasut peqqissusaata qaffassarneqarnissaanut kiisalu malittarisassat atuuttut naapertorlugu, ilusilersorneratigut avatangiisit eqqarsaatiginissaanut anguniagassanik inissiiviup nutaap naammassissavai.

Ikuallaaviup Nukissiorfillu maannakkut kissamik paarlasseqatigiinnerat, pilersaarusrusiornermi immikkoortoq E4.4-mi ikuallaavimmik sanaartornissamut atatillugu aallaavittut atorneqarsinnaavoq.

Nutaamik sanaartornissamut missingersuutitigut missiliut

EU-p peqqussutaani aniatitsinissamut piumasaqaataanik annertuumik naammassinnittumik eqqakkanut ikuallaavimmik pilersitsinissamut, taamatullu angissusaa eqqarsaatigalugu BAT teknologiimut piumasaqaammik naammassinnittut naliliinitsinnut atatillugu, maskiinap nassiunneqarnissaanut missiliut. Nuummi ikuallaavik assileriarlugu minninngortillugu aaqqiissut, missiliuummut aallaaviuvoq. Ikumatitsinermi atortunut, kiassaatip igartaanut, putsumik saliivimmut kiisalu aqtsinermut teknologi nutarluinnarnik siunnersuut imaqpaoq. 10.467 kJ/kg-mut ikumatitsinermi nalingani 1000kg/h-mik ikuallaavik piginnaasaqartuuvoq. Ikuallaavik tullinnguuttutigut atortulersorneqassaaq:

- Eqqakkanut angisuunut aserorterut
- Immiinermi krani (toqqannginneqarsinnaavoq, immiineq eqqakkanut angisuunut aserorterivikkut ingerlanneqarsinnaavoq)
- Immiinermi nakkartitsivik
- Sulloq imermik nillorsertagaq, ammaannartumik imermik ingerlavilik
- Immiinermi ajattaat hydrauliskeq
- DynaGrate W 4.4.16a25, imaappoq sisamanik akselilinnik marlunnik immikkoortoqarluni risteq, silissusaa 1,6 m, 25 gradimik sivinganeqarluni silaannarmik nillorsigaq
- Arsakunik ajattaat

Kiassaammik qammakkamik nillorsertagaanngitsutut, ikuallaareernermeri katersuivik kaavittutut ilusilkkamik nillorsertagaanngitsutut qammakkatut aammalu varmtvandsrøgrørskedel centralrør-illittut ikuallaavik sanaartorneqassaaq. Kissarsuut igartaalu ima ilusilersugaapput, putsumik gassi 850 gradi qaangerpagu CO-millu aniatitsilerpat, 2 sekundimik uninngasinnaanissamut EU-p peqqussutaani piumasaqaammik naammassinnissinnaalluni. Igartaa putsumik gassimit avaqqunneqarsinnaanngorlugu piareersarneqassaaq, taamaalilluni putsumik gassi putsumik saliivimmut posefilteriusumut, putsumik gassimik saliissutinik aamarsuarnik kalkimillu supoorfiusumut ingerlateqqinqinnerani, kissassusaa naammaginartumik kissassuseqaannalersinneqarluni. Aatsitassamik oqimaatsumik, dioxin-inik furan-inillu ilaatigut aniatitsinissamut EU-p peqqussutaani piumasaqaatinik naammassinnittumik, putsumik gassi tassani salinnejartarpooq. Putsumik gassi seernartuujarniarlugu, posefilterit bikarbonat-imik (NaHCO_3) akuneqarsinnaapput. Putsumik gassi filterikkut ingerlareerluni, milluaasumut, aniatitsinermik

uuttuummut naggataagullu sisammik pujoorfikkut ingerlatinneqartarpoq. Talittarfimmiit sanaartorfimmut assartuineq, illumik toqqavinnillu sulisut, ikkussuinermi kranit ikorfallu sanatitsisumit isumagineqarnissaat naatsorsuutaavoq. Ikualaavimmi kissarsuut/igarsuaq tullinnguuttutigut annertussuseqarnissaa pisariaqarpoq, L x B x H = 20,5 x 10,5 x 17,2 m = 215m², kiisalu niooqqaavittut illorsuaq/ikummatisanut piareersaavittut illorsuaq L x B x H = 16 x 10,5 x 11 m = 168 m², katillugit 383 m².

Akit

Siuliani taakkartorneqartunut nassiunneqarnissaannut missiliuutinut akit katinneri
.....**DKK 74.000.000,-**

Sanaartugaq 20.000,-DKK/m²-mik akeqarnissaa naatsorsuutigaarput => aningaasartutuutissatut naatsorsuutit miss 8 mio DKK.

BWV naapertorlugu, Nuummi ikualaavianut sanilliullugu millisillugu kiisalu illutaqanngitsumik ikualaavimmut missiliuummut missingersuut aallaaveqartoq. Eqqagassalerinermut pilersaarummi takuneqarsinnaasutut, Sisimiuni nutaamik ikualaavimmik pilersitsisoqarnissaa pilersaarutaavoq. Sisimiuni pisariaqartitsinermut naleqqussarnerata saniatigut, aallaaserineqarnera pillugu kapitali naapertorlugu, nunaqarfinit sapinngisamillu kommunip avannaatungaani najugaqarfifit eqqaaniittunit eqqakkanik assartuinermut aamma naleqqussagassaassaaq. Maannakkut killiffik eqqarsaatigalugu, ikualaavik taamatut annertutigisoq qanoq akeqassanersoq nalunarallarpoq, minnerpaamilli sanaartornissamulli aningaasartuuteqarnissamut siuliani missiliuut takussutissiilluarpoq. Tamatuma saniatigut, nutaamik ikualaavimmik sanaartornissamik aallaaveqartoq kapitali 8-mi Allaaserineqarnera innersuussutigineqarpoq.

7.4.6 Illoqarfinni kommunip umiatsianut inissiivii

Pingaartumik illoqarfinni, pingaartumik Sisimiuni, aaqqissuussaanngilluinnartumik umiatsiat arlaqartut illoqarfiup iluani inissititigaapput. Arlallit atoqqinnejqarsinnaanngitsutut isikkoqarput, illoqarfimmillu takorannequtaanngitsunik sumiiffinni arlalinni palletsit umiatsianullu inissiiviit qimaannarneqarnikut takussaapput.

Umiatsianut inissiivissatut allaffissornikkut nutaamik isumaginneriaatsimik Sisimiuni misiligmumik ingerlatsisoqarnikuvoq, tamannalu ukiumi siullermi iluatsilluarsimavoq, taamaalillunilu suliniut illoqarfiup sinneranut siaruartinneqarnissaa ingerlanneqarluni. Suliniummi anguniagaavoq, umiatsianik inissiiviit kommunimit tiguneqassasut, taakkulu tamaasa normulerosorlugit aaqqissuunneqassasut, soorluttaaq upernaakkut aputaajneqartassallutik. Umiatsianut inissiiviit aaqqissuussaanerulerteratigut, illoqarfimmik takujuminarsaanermik kinguneqarpoq. Tamatuma saniatigut inissiinissamut attartortitsinermi qularnaveeqquusiineq atuutilersinneqarpoq. Illuatungeriinnut nunaminertamik atugassinneqarnissamut piffissaajaataasumik qinnuteqarani, umiatsiamik piginnittoq kommunimut umiatsiamut

inissiivimmik attartussaaq, tassanilu qularnaveeqqusiisummik akiliuteqassalluni. Attartortup attartornerminik taamaatitsiguni, attartukkamillu ilaatigut torersaassassinissamik malittarisassani piumasaqaammik naammassinnissimaguni aatsaat, qularnaveeqqut utertinneqarsinnaavoq.

Nunaminertamik atugassiinissamut allaffisornerup annikillinerata iluaqtissartaraa, kommuni suliassanik pingarnerusunik, soorlu avatangiisinut tunngassuteqarsinnaasunik, suliaqarsinnaalissammat.

7.4.7 Eqqagassalerinerup entreprenørinut suliariumannittussarsiuunneqarnera

Eqqagassalerineq ullumikkut entreprenørinit suliassanngorlugu suliariumannittussarsiuunneqartarpoq:

1. Illoqarfinni eqqagassalerineq
2. Saviminikut, taamaallaat Sisimiuni

Suliariumannittussarsiuussinernik misilitakkat nalinginnaasumik pitsasuupput. Isumaqtigiissutit pissusissamisut ingerlapput.

Eqqagassalerineq tullissaanik suliariumannittussarsiuussisoqalerpat, siunissami qaninnerusumi anguniagassatut immikkoortumi allannguutissaasinnaasutut allassimasut, ilanngunneqassapput.

8 Sisimiuni nutaamik ikuallaavittaarnissaq pillugu allaaserisaq

Qulaajaanissamut kapitali naapertorlugu, Sisimiuni tigussaasumik aningaasaqarnikkullu pissutsit piviusut ilanngussaq 2-mi takuneqarsinnaapput. Aningaasaqarneq eqqarsaatigalugu, Sisimiuni, nunaqarfiit ilanngunnagit, eqqagassalerinermi aningaasartuutit isertitallu (pisortat takujuminarsaasarnerat anartarfilerinerlu ilanngunnagit) eqitsimmi tullinnguuttumi takutinneqarput:

Indtægter i kr.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Sum i perioden
Fjernvarmesalg til Nukissiorfít	1.600.000	2.100.000	2.800.000	3.900.000	4.500.000	4.100.000	3.200.000	22.200.000
Affaldsafgifter ved aflevering til forbr. anlæg	1.650.000	1.500.000	1.800.000	1.800.000	2.400.000	2.700.000	4.300.000	16.150.000
Afgiftindtægter fra dagrenovation	3.100.000	3.379.952	3.700.000	4.000.000	4.350.000	4.250.000	4.500.000	27.279.952
Indtægter i alt	6.350.000	6.979.952	8.300.000	9.700.000	11.250.000	11.050.000	12.000.000	65.629.952
Udgifter i kr.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Sum i perioden
Jerndump entreprenørudgifter	530.000	660.000	245.000	140.000	360.000	650.000	445.000	3.030.000
Losseplads og modtagerstation	230.000	72.000	245.000	150.000	120.000	880.000	1.200.000	2.897.000
Driftsudgifter forbrændingsanlæg	5.700.000	4.900.000	5.900.000	5.700.000	8.900.000	8.100.000	7.500.000	46.700.000
Dagrenovation entreprenørudgifter	3.840.000	3.850.684	3.800.000	4.350.000	4.895.890	5.675.000	5.500.000	31.911.573
Udgifter i alt.	10.300.000	9.482.684	10.190.000	10.340.000	14.275.890	15.305.000	14.645.000	84.538.573
Bundlinje i kr.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Sum i perioden
Netto	-3.950.000	-2.502.732	-1.890.000	-640.000	-3.025.890	-4.255.000	-2.645.000	-18.908.621

Nukissiorfiinit kissamik tunisinermi kisitsisit akunnaallisakkat Qeqqata Kommuniani paasissutissanit tigusaapput, kisitsisinit atuiffiup ukiumut nikerartarnerinik, tassa missingersuutitigut tapiissuteqarnerit il.il. piiareerlugit, taamaalillutilu Nukissiorfiinit misissorneqarnikuunatik.

Siuiani eqitsimmi takutinneqartutut, isertitat aningaaasartuutillu naapertuinngillat. Taamaattumik Qeqqata Kommuniani periutsit atuuttut naapertorlugit, "mingutsitsisoq akiliissaaq" atorlugu oqimaaqatigiissitsinissaq pisariaqarpoq. Kapitalimili uani, isertitat qanoq qaffassarneqarnissaat, ingerlatsinermi aningaaasartuutit, eqqortumik sanaartornermut aningaaasaliinikkut, siullertut atuisut aningaasaqarnikkut eqqornagit, apparsarneqarnissaat pineqarput. Eqqagassalerinermi pilersaarutip matuma tunngavianik aamma kapitali imaqarpoq, kommunip nunaqarfiinut illoqarfiinullu Sisimiuni nutaamik ikuallaavik sunniuteqartussaasoq.

8.1 Nalinginnaasumik isertitat

Siuiani isertitassanut takussutissiami takuneqarsinnaasutut, ikuallaavimmit kissamik tunisinermi, ikuallaavimmullu eqqakkanik tunniussinermi akiliutinit kiisalu eqqagassalerinermi illoqtigiiit akiliutigisartagaanit isertitassat pineqarput.

Siuiani tabel-i innersuussutigalugu takuneqarsinnaavoq, eqqakkanut akigititat annertuumik qaffariaateqarsimasut, ataatsimullu pitsaasumik aningaasaqarnermut tapertaalluinnarsimallutik. Eqqakkat amerliartornerat patsisaanerpaavoq, taamaakkaluartorli inuinnaat suliffeqarfiillu eqqakkat tunniussaasa annertussusaat, akigititat naapertorlugit akilersortinnejartartut annerusumik sammineqarnerulerinerik patsiseqarluni. Qeqqata Kommuniani "mingutsitsisoq akiliuteqassaaq"-mik politikkia naatsorsuinermut aamma sunniuteqarpoq, taakkulu naatsorsuutit oqimaaqatigiilernissaasa tungaanut akigititat ukiumut qaffaavigineqartarlutik.

Nukissorfimmut kissamik tunisineq piffissami tessani "uuliamik atuineq naapertorlugu" tunisisoqartapoq, tessanilu Nukissorfiit ikuallaavimmit kissamik pilersorneqarnini malillugu uuliamut sipaaruteqarnini naapertorlugu akiliuteqartarluni. Kissamik pilersuinissaq pillugu isumaqatigiissut, takuuk ataani allassimasoq, 2017-imi atuutilersinneqarpoq. Takuneqarsinnaavoq, kissamik tunisisarneq 2009-mit 2013 tikillugu annertuumik qaffariaateqarsimasoq, 2014-imilu ingerlalluarlarluni 2015-imi appapiloorsimalluni. 2016-i aamma iluatsitsivallaarfiusimanngilaq, 2017-imullu isumalluaatissaqarpasigata. Ikuallaavik ajutoornikkut arlaleriarluni iluamik ingerlajunnaarsimanera patsisaavoq, tamatumalu kingunerisaanik kissaq Nukissorfimmut tunniunneqarsinnaasoq annikitsuararsuusimalluni, taamaattumillu ikuallaavimmit pilersorneqarsinnaannginnej matussuserniarlugu, Nukissorfiit erngup nukinganik nukissorfik, atortuutillu uuliatortut taarsiullugit atortariaqarsimallugit. Ikuallaavimmit kissamik pilersuinissap qulakkeerneqarsinnaasimannginnerata kingunerisaanik, ikuallaaviup Nukissorfiillu ingerlatsinerat naammagisimaarnarsimanngilaq. Tunisinissamik qulakkeerisoqarsinnaannginnera, assersuutigalugu ukiukkut ikuallaavik ajtuussappat, tamanna aningaaasatigut annertuumik annaasaqaataaffiusinnaavoq.

8.2 Aningaasartuutissat

Siuliani eqitsimmi saviminikunut eqqaavissuarmut eqqagassalerinermullu suliariumannittussarsiuussinermi entreprenørit akiliutaat kiisalu eqqaavissuarmut, tigooraavimmut ikuallaavimmullu ingerlatsinermut aningaasartuutit ataqtiginnerat takuneqarsinnaavoq.

Aningaasartuuteqarfiunerpaa tassaapput kingullertut taaneqartut, taamaalillutillu aningaasaqarnermut atatillugu soqutiginaateqarnerullutik, tassa ingerlatsinermut aningaasartuutikillisaanissamut atatillugu periarfissaqarfiunerusut. Eqitsimmi ukiuni 2013-2015-imi ingerlatsinermut immikkut ittumik aningaasartuuteqarfiunerusimasoq takuneqarsinnaavoq.

Matumani ajutoornerit iluarsartuunneqartariaqarnerannut tunngassuteqarpoq.

Iluarsartuussipallattarnerit Nukissiorfiinut tunisinermut annertuumik sunniuteqanngilaq, soorlu tamanna 2013-imi 2014-imilu annertuumik tunisaqartarsimanerup takutikkaa. 2015-imili ukiunilu tulliuttuni ingerlatsinerup unittoortarneri piffissami sivisumi pisarsimapput, Nukissiorfiinullu tunisineq appariaannarani aamma ikuallaavimmit kissamik pilersuisinnaanermut sunniuteqarluni. Ikuallaavimmit kissamik pilersuisinnaanerup amigaateqarneratigut, kissamik tunisisarnerup unitsinneqarneranik kinguneqaratarsinnaavoq.

8.3 Pissutsit atuuttut naapertorlugit aningaasaqarnerup inernerter

Siuliani eqitsisit naapertorlugit, Sisimiuni eqqagassalerinermut periutsimik, aningaasaqarnikkut akilersinnaasumik pilersitsisoqassappat, ilanngaatissat ilanngaatigereerlugit aningaasartuutit minnerpaamik noor'lumut pisinniarlugit, isertitat qaffassarneqarnissaat kiisalu ingerlatsinermut aningaasartuutit apparsarneqarnissaat isummersutigineqartariaqarpoq. Kapitalimi matumani tamanna qanoq anguneqarsinnaaneranik kiisalu atuilluartumik imminullu akilersinnaasumik eqqagassalerinermik piviusunngortitsinissamut, Qeqqata Kommunia qanoq annertutigisumik suliaqareersimaneranik nassuaasiortoqarpoq.

Eqitsimmi siuliani takuneqarsinnaavoq, 2012-imi pitsaasumik isertitaqarnikkut kiisalu 2009-2012-imi nalinginnaasumik aningaasartuutaasimasut assigilluinnangajaanik aningaasartuuteqarnikkut, aningaasartuutit isertitallu oqimaaqatigiilluinnangajassimasut. Eqitsip takutippaattaaq, 2013-imi 2014-imilu ingerlatsinermut nalinginnaasumit appasinnerusumik aningaasartuuteqarsimassuuppat, taava isertitat pitsaassusaat naapertorlugu sinneqartoorteqartoqarsimassasoq. Pissutsit tamakku maannakkut ikuallaaviup aningaasaqarnikkut piginnaasaqarfiitigut periarfissanik takutitsippu. Ukiut siuliini periarfissaasunik naammassinnissinnaannginnermut pissutsit arlalinnit aallaaveqarpoq, ilaatit ikuallaaviup uteqattuartumik ajutoortarnera, sillimaniarneq patsisaalluni allanngorartuuneranik peqquteqartumik kissamik attaveqaatinit ikuallaavik pingarnerutinneqannginnera il.il. Aserfallatsaalialiisannginnerup kiisalu ikuallaaviup piginnaasaanik atuilluarsimannnginnerup, ukiuni arfineq-marluusuni 19 mio. koruuninik naleqarsimassasoq, ilanngaatissat ilanngaatigereerlugit aningaasartuutit inernerteri takuneqarsinnaavoq.

Oqaatigineqarsinnaavoq, misilitakkat naapertorlugit eqqakkanut akilersuutitigut Nukissiorfiinullu tunisisarnikkut, ikuallaavimmi pioreersumi ukiumut 11 mio. koruuninik isertitaqarnissamut periarfissaqartoq kiisalu misilitakkat naapertorlugit immikkut unittoornertaqanngitsumik

nalinginnaasumik aningaasartuutit 10,5 mio. koruunit missaaniissasut. Taamaalilluni eqqagassalerinermermi isertitat oqimaaqatigiipajaarsinnaassallutik. Allatut oqaatigalugu, ukiut ingerlanerini ataavartumik aserfallatsaaliinikkut, ikuallaavik ingerlalluartoq annertunerusumik kissamik tunisinikkut isertitaqassaaq kiisalu aserfallatsaaliinikkut aningaasartutikinnerussalluni.

Ingerlatsinermermi aningaasaqarnermut atatillugu, unittoornissat il.il. aamma eqqarsaatigineqassapput. Periarfissat pioreersut eqqarsaatigalugit, Sisimiuni isumannaatsumik atuilluartumillu eqqagassalerinermerik pilersitsinissamut, annikitsuinnarmik isertitaqarnerulernikkut imaluunniit aningaasartuutit appartilaarnerisigut anguneqarsinnaavoq. Nutaamik ikuallaavimmik pilersitsinikkut, imminut aningaasalersortumik pilersitsisoqarsinnaavoq, soorlu tamanna kapitalip sinnerani pineqartoq.

8.4 Sisimiuni nutaamik ikuallaaviliornikkut aningaasaqarnikkut avatangiisitigullu pitsanngorsaatissatut periarfissat

Sisimiuni ikuallaavimmik Vølund-ip teknikkikkut misissuinerata saniatigut, piginnaasatigut amigaatit kiisalu EU-p aniatitsinissamut malittarisassaanik naammassinninnissamut kissateqarneq naapertorlugu nutaamik ikuallaavimmik pilersitsinissamik innersuussuteqarfiusut, nutaamik ikuallaavimmik pilersitsinissamut aningaasaliinissamut Qeqqata Kommunia killiliussanik pilersitsinissamut suliaqarpoq.

Sisimiuni ikuallaavimmik nutaamik pilersitsinissaq pillugu aallaaserisaq, eqqagassalerinermut pilersaarummi immikkoortoq 2.2-mi tunngaviusut eqqaaneqartut kiisalu teknikkikkut misissuinerit tunngavigalugit ikuallaavimmik nutaamik pilersitsinissamut Vølund-imit innersuussutaasut saniatigut, pisortat suliffeqarfii allat suleqatiginissaat sammineqassaaq, suleqatigiinnermi ataqtigittumik aaqqiisummik pilersitsinissaq siunertaalluni kiisalu nunap immikkoortuanut inuaqatigiinnullu aningaasaqarneq eqqarsaatigalugu.

Qeqqata Kommunia aamma Nukissiorfiit immikkoortortat ataatsimoorussatik pillugit, illuatungerit ingerlatsinermermi aningaasartuutaat eqqarsaatigalugit Sisimiut illoqarfiani atuilluartumik nukinnik atuisoqarnissaa sapinngisamik anguniarlugu, naluttarfissallu atuilluartumik pilersorneqarnissaa kissaatigalugu suleqatigiinnerminnik eqaallisaapput:

- Ikuallaavimmit kissamik tunisisarneq Qeqqata Kommunianut ukiumut 2-4 mio. koruuninik isertitsissutaasartoq isumaqatigiissuteqarfiusumik ingerlanneqarsimavoq. Ilanngussaq 10 naapertorlugu, isumaqatigiissut atsiorneqareerpoq.
- Ikuallaavimmit kissamik tunisisarnermi sullitat sisamariaammik-arfinileriaammik annertusineqarpata, Qeqqata Kommuniata kissamik tunisisarnermigut isertissinnaasai 2018-imit annertuumik qaffattussaapput, takuuk ilanngussaq 9.
- Nukissiorfiit aamma Qeqqata Kommuniata Sisimiuni kissamik pilersuiviit pilersaarusiorfiginiarpaat, taamaalilluni atuilluartumik ikuallaavimmit kissaq pilersinneqartartoq illoqarfimmi kiassarnissamik pisariaqartitsinermut

atorneqarsinnaaniassammat. Taamaalilluni anginerusumik nutaamik ikuallaaviliorluni, tassanngaanniillu Nukissiorfiit sullitaannut kissamik tunisisarneq ingerlatsinikkut imminut akilersinnaanersoq misissuiffigineqassaaq.

Nukissiorfiit Sisimiuni erngup nukinganik nukissiorfiata illoqarfimmi kissamik pilersorneqarnissamik pisariaqartitsisut tamakkerlugin nammassinnaanngilai, taamaalillunilu illoqarfip tamarmiusup kissamik pilersornissaanut varmekedelit elektriskiusut atorsinnaanagit. Illoqarfip kissamik pilersorneqarnissaminik pisariaqartitsineranut Nukissiorfiit kissarsuutit uuliatorput atortariaqartarpaat. Nukissiorfiit pisariaqanngitsumik uuliamik atuerusunngilaq, ikuallaavimmillu atuilluartumik atuinissani kissaatiginerullugu, matumani aamma kissarsuutinut uuliatorput tunngatillugu ingerlatsinermi aserfallatsaaliinermilu aningaasartuutitik killilerusullugit. Erngup nukinganik nukissiorfiup tunniussinnaasaa innaallagissamik pilersitsinissamuinnangajak atorneqarpoq, innaallagissamillu pisariaqartitsineq annertusiartuinnarluni, piffissallu ingerlanerani ikuallaavimmit kissamik pilersorneqarnissamik pisariaqartitsineq annertusiartuinnassalluni.

Sisimiuni qaqqap iluani naluttarfiliornissamut A.P. Møller Fonden aningaasaliineranut atatillugu, illoqarfip ikuallaavianiit naluttarfimmur kissamik pilersuivimmik sanaartornissamut Qeqqata Kommunia aningaasanik pisariaqartinneqartunik immikkoortitsinikuuvooq, taamaalilluni naluttarfik ikuallaavimmit kissamik pilersorneqarsinnaalissalluni.

Ikuallaavimmit naluttarfiup kissamik pilersorneqarnissaa qulakteerniarlugu, ikuallaaviullu kissamik pilersuisinnaanerata sapinngisamik atorluarneqarsinnaanissaa qulakteerniarlugu, naluttarfimmik pingaartumillu Sisimiut illoqarfia tamaat eqqarsaatigalugu kissamik pilersuinissamut pilersaarsiornissamik sanaartornissamillu TAI Nukissiorfinnik suleqateqalernikuuvooq. Suleqatigiinneq isumaqatigiissuteqarnermik kinguneqarnikuuvooq, tamatumani Nukissiorfiit sapinngisamik uuliamik pisinissaminnik annikillisaanissamik anguniagaqarnerat anguneqarlnuni, Qeqqata Kommunialu siunissami Nukissiorfinnut kissamik tunisinermini annertuumik isertitaqarnerulissalluni.

Ikuallaaviup maanna tunniuttagaata illoqarfip illoqarfip avannaatungaata ilaanut kissamik pilersuivimmur atassuserneqarneranut, siunissami naluttarfissaq ilanngullugu, atassusiinermut aningaasartuutit agguataarneqarnissaanut Nukissiorfiit Qeqqata Kommuniatalu akornanni isumaqatigiissusiortoqarnikuuvooq. Kommunip akileeqataassutissa 4.1 mio. koruuniuvooq. Suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut malillugu missingersuutit tamakkiisut 8.0 mio. koruuninut nalilerneqarput, tamatumani Nukissiorfiit affaa akilissallugu sanaartortitsisutullu inissismassalluni, aammalu kiammik pilersuinissamut suliniummik pilersaarsiortuullunilu nakkutilliisuussalluni. Suliniut 2017-imi 2018-imilu ingerlanneqassaaq.

Ullumikkut ikuallaavimmit kissamik pilersuivimmur aqqut Kussangasunut aamma Adammip Aqqutaanut tunioraanera killeqarpoq. Kissamik pilersuivik taanna "Kissamik pilersuivik 3"-mik taaneqartarpoq. Kissamik pilersuivik 3 angissutsimigut imaappoq, ikuallaaviup kissaq

tunniussinnaasani tamakkerlugu tunniussinnaanagu, tulluarsarlunili eqqagassat annikinnerusut ikuallallugit imaluunniit pisariaqartitsineq, ukiullu qanoq ilinera apeqqutaalluni kissaq silaannarmut nillusartarlugu. Killilersuineq aasaanerani annertuneruvoq, upernaakkulli ukiakkullu aamma killeqartarluni.

Kissamik pilersuivik 1-ip 3-llu ataatsimoortinnejnarnerat ikuallaavimmit sullitanut kissamik tunnisinissamut maannamiit sisamariaammit arfinileriaammut annertunerulissaq. Kissamik pilersuiviit marluusut ataatsimoortinnejnarnerisa kingorna, ikuallaavimmit kissamik tunniussisinnaanissaq ulloq unnuarlu kiisalu ukioq kaajallallugu pisinnaassasoq nalinerneqarpoq.

Kissamik tunniussisarnissaq pillugu Nukissiorfinit suleqatigiinnissamut isumaqatigiissummik Qeqqata Kommunia atsiornikuummat, kissamik tunniussinissami tunniussinissamut isumannaallisaanerup qaffassarnissaanut aamma pisussaavugut.

Suliap politikkikkut suliarineqarneranut atatillugu, Nukissiorfiit Qeqqata Kommunianut tullinguuuttutigut allagaqarpoq:

”Nukissiorfiit uulia atorlugu kissamik pilersuineranik annikillisaanissaq eqqarsaatigalugu, Sisimiuni kissamik pilersugassanik ikuallaavimmit kissamik pilersuisinnaanerata annertusarneqarnissaanut periarfissanut, Nukissiorfiit isumaqataavoq.

Naluneqanngitsutut erngup nukinganit nukissiorfimmit isumalluutit killeqarput*, maannakkut Nukissiorfiit kissamik pilersuineranut uuliatortut atussallugit pisariaqalereerpoq, pingartumik kissamik pilersuivinni marluusuni (pilersuivik 1 aamma 2), ikuallaavimmut atassuteqanngitsut. Uani atassutit ataatsimoortinnejnarnerini, ikuallaaviup tunniussinnaasai annertusarneqassapput, Nukissiorfiillu kissamik pilersuinermi uuliamik atuinera annikillisinneqarsinnaalluni.

Ikuallaaviup aserfallatsaalineqarnera imaluunniit annikinnerusumik ingerlanera patsisaalluni uninnganerani, attaviit ikuallaavimmut atassuteqartuni uulia atorlugu kissamik pilersuinissaq pisariaqarpoq, tassani ikuallaavimmi uuliakunik ikuallaavik kissamik pilersuinissamut periarfissaalluarsinnaavoq.

* Erngup nukinganik nukissiorfik ukiumut 56 GWh missaanik annertutigisoq pilersissinnaagaa missiliorneqarpoq. Annertusarneqarsinnaaneranik periarfissaqarani.

Ukiut kingullerni sialukissimanerup/nittaappiarsimanninnerup kingunerisaanik, maannakkut ukiumut 49 GWh missaanik taamaallaat pilersinneqarsinnaapput.

Erngup nukinganik nukissiorfimmi nukik pilersinneqartoq pingarnertut innaallagissamik pilersuinermut atorneqarpoq, nukillu sinneruttoq kissamik pilersuinermut atorneqarluni.

Maannakkut innaallagissamut 33 GWh missaa atorneqartarpoq, illoqarfip
ineriartornera ilutigalugu annertusiartuinnarluni.

Ima paasineqassaaq, maannakkut 16 GWh missaa taamaallaat kissamik pilersuinermut
atorneqarsinnaapput, tamannalu pisariaqartinneqartumit annikinnerungaatsiarluni.

Uulia atorlugu kissamik pilersuineq annikillisssagutsigu, kissamik pilersuivinnik
ataatsimoortitsineq kiisalu "atuilluartumik" kissamik pilersuisinnaanerup
annertusarneqarnissa pingaarutilerujussuuvoq.

Siunissami Sisimiuni kissamik pilersuiviit tamarmik ikuallaavimmit
pilersorneqalersinnaappata, erngup nukinganik nukissiorfimmit nukit sinneruttoq
elektrokedle-tigut, Nukissiorfiit Akiani najugaqarfinnut nutaanut pilersuinissaminut
periarfissaqartuassapput".

8.5 Siunissaq qaninnerusoq ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugit aninggaasaqarnikkut periarfissat

Uuliakumik ikuallaavimmik ikkussisoqaraluarpat annertuumik iluaqsiissasoq Teknikkimut
Avatangiisinullu Immikkoortortap nalilernikuuaa, ikuallaavimmi salinneqartillugu
ajutoorsimatilluguluunniit unittoortillugu kissamik pilersuisinnaanissarput
qulakeersinnaanngussavarput. 2017-imi septembarip qiteqqunnerani suliniut aallartisarneqarnissa
naatsorsuutigineqarpoq, uuliakumillu ikuallaavinnik pilersitsinissamut Kalaallit Nunaanni
Namminersorlutik Oqartussat avatangiisit pillugit akuerisaasunut naapertuulluni.

Kissamik pilersuiviit marluusut 2018-imi ataatsimoortilersimanissaat naatsorsuutigineqarpoq,
tamannalu Nukissiorfiinut annertunerusumik tunisisalernertigut, kommunimut annertunerusumik
isertitaqarfiulissalluni.

Kissamik pilersuivinnik annertuunik marluusunik ataatsimoortitsilernerup kinguninngua, Qeqqata
Kommuniata allaffissuaq aamma Minngortuunnguup Atuarfia atassuserneqarnissaanut
periarfissaqalissaqaq, soorluttaaq illoqarfimmi illut anginerit soorlu Teknikkimik Ilinniarfik
pilersuinermut aqqummut atassusersinnaassasut. Taamaalilluni siunissami annertuumik
isaatitaqarnerulernissamut periarfissaqassaaq, soorluttaaq kommunip nukinnik
aninggaasartuutaanngitsunik atuinissamik anguniagaanut naammassinnissasoq.

Nukissiorfiit kissamik pilersuiffissaanut ikuallaavimmit kissamik sinneruttumik tunisisarneq
annertusarniarlugu, ikuallaaviup piginnaasaa killilersuisunngortussaavoq. Taanna
isertitaqarnissamut killiliisuussaaq, tunisinissamut periarfissaq ullumikkumut sanilliullugu
annertunerujussuusussaammat. Kingusinnerpaamik 2017-ip aallartinnerani Qeqqata Kommunia
sanaartornissamut siunnersummik Namminersorlutik Oqartussanut nassiussivoq, Sisimiuni
nutaamik ikuallaavimmik pilersitsinissamut 74 mio. koruuninik aninggaasartuuteqarnissamik

missiliuteqarluni, taakkulu kommunimut Namminersorlutik Oqartussanullu avinneqarnerat ilanngunneqarluni. Inuaqatigiit eqqiluisaernerisa peqqinnerunerisalu qaffassarneqarnissaat kiisalu avatangiisit illersorneqarnissaat eqqagassalerinermut pilersaarummi anguniagaasut saniatigut, piginnaasamut piumasaqaatinik kiisalu gassimik aniatitsisinnaanermut EU-p avatangiisitigut piumasaqaataanik naammassinnissinnaaneq anguniagaavoq. Kommunip Nukissiorfiillu isumaqatigiissutaat tunngavigalugit, Sisimiuni ikuallaavimmik nutaamik pilersitsinissamut aningaasaqarnikkut aatsaat taama tunngavissaqartigaaq, siuliani aningaasaqarnermut eqitsimmi kisitsosit pitsangorsaaviginissaannut ilimanaateqarluinnarluni.

8.6 Maniitsumi ikuallaavik Nunaqarfinnit assartuinermut utaqqiisaasumik aaqqiissuteqarneq pillugu allaaserisaq

Sisimiuni nutaamik ikuallaavimmik pilersitsinissamut, Maniitsumi ikuallaavik kommunimi nunaqarfinnit tamanit eqqakkanik utaqqiisaasumik ikuallaavittut atorneqarnissaa, eqqagassalerinermut pilersaarummi matumani pilersaarutaavoq. Allaaserineqareersutut, Sisimiuni ikuallaavimmut sanilliullugu, Maniitsumi ikuallaavik piginnaasaqarneruvoq. Tamatumma saniatigut illoqarfimmi nunaqarfinniilluusinnaalluni, eqqakkanik peqqinnermut ulorianaaateqanngitsunik suli tigooraasassaaq. Taamaaliornikkut kissamik sinneruttumik tunisinikkut aamma, avatangiisinut ulorianaatilinnik orsusanik tikisitsisarnermut killilersueqataassalluni, taamatullu eqqagassalerinermut pilersaarummi peqqinnejq pillugu tungavigisaanik maangaannartitsinngitsumik, eqqagassanik aalajangersimasunik tigooraasarnissamik killilersuissalluni.

Eqqagassanik aalajangersimasunik ikuallaasarnissamut killilersuisinnaaneq ullumikkut suli misissorneqarnikuunngimmat, tunngavissaqarnersoq misissorneqassaaq.

Eqqagassalerinermut pilersaarummi nassuiardeqartutut, ilaatigut Maniitsumi ikuallaavik pioreersoq ikuallaavinnit minnerusunit aserfallassimasunut sanilliullugu, eqqiluinnerusumik ikuallaasinnaanera tunngavilersuutigineqarpoq.

Tamatuma saniatigut kissap sinneruttup annersaa Nukissiorfiinut tunineqartarpoq, naak Sisimiunut sanilliullugu aningaasaqarnikkut annikinnerugaluartoq. Taamaalilluni ikuallaavimmik eqqaavissuarmillu ingerlatsinermut Qeqqata Kommunianut aningaasartuutanut kiisalu Nukissiorfiit avataanit orsussamik tikisitsinissaanut annikillisaaqataallutik, eqqakkat aningaasaqarnikkut iluaquteqarput Orsussat tamat silaannarmik mingutsitsisuupput killilersimaarneqartariaqarlutillu. Tamatumunnga nunaqarfimmit eqqakkat siunertamut tapertaasinnaapput. Ilanngussaq 3-mi takutinneqarpoq, 2009-mit 2015-i tikillugu kissamik tunisinermi isertitat ukiumut minnerpaamik 980.000 koruunit, annerpaamillu 1.615.000 koruunit akornanni inissisimasut. Taakkulu piffissami tassani eqqaavissuarmut ikuallaavimmullu aningaasartuutinut, minnerpaamik 2,6 mio. koruuninik, annerpaamillu 4 mio koruuninik aningaasartuutinut annikillisataasimallutik.

Nalornissutigineqassanngilarli, aniatitsinissamut EU-p piumasaqaataanik ikuallaavik naammassinnngimmat, takuuk kapitalik 6-ip ataani Maniitsumi ikuallaaviup teknikkikkut

misissorneqarnera, kapitali "Tunuliaqutit" ataani inuiaqatigiit peqqissusaanut pitsaanngitsumik sunniuteqarsinnaanerinut nassuiarneqartut ilanngullugit.

Nukissiorfiinut tunisinissamik isumaqatigiissusiortoqarnissa sulissutigineqassaaq, tunisisinnaanerullu annertusarnissaanut periarfissat misissorneqassallutik, taamaalilluni sapinngisamik isertitat aningaasartuutillu oqimaaqatigiilersinneqassallutik.

8.7 Ingerlatsinermut aningaasaqarnikkut kiisalu avatangiisirut pitsangorsaataasunik eqqagassalerineq

Ingerlatsinermi aningaasaqarneq eqqarsaatigalugu, siullertut eqqagassalerineq tamaat isigalugu aningaasartuutit qanoq appasinnerpaaffianiisinnissaannut annertusaasoqassaaq, taamaalillunilu innuttaasunut inuussutissarsiornermilu sullitanut kommunip atuinermut akigititaat appasinnerpaaffianiitissinnaalissallugit.

Nutaamik ikuallaaviliornermi, eqqakkat uuliatut aningaasaqarnikkut naleqapajaalissapput, ullimumummi sanilliullugu kissaq sinneruttoq pitsaanerusumik atorluarnerusinnaasumillu tunineqarsinnaalissammatt. Taamaattumik sapinngisamik eqqakkanik amerlanerpaanik tigusinissaq ingerlanneqartariaqarpoq. Ilanngussaq 2-mi ilaatigut takutinnejqarpoq, Sisimiuni Royal Greenlandip aalisakkerivianit ullormut 60 tonsit angullugit iginneqartartut. Eqqakkat taakku annertuumik imertaqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, eqqakkalli imertaqanngitsut aamma annertunissaat naatsorsuutigineqarluni. Eqqakkat imaanut kuutsinneqartarput, taamaalillutilu erngup mingunnikumut pilersaarutip ataaniillutik. Ikuallaavimmik nutaamik pilersaarusrnermi, kommunimi kiisalu sumiiffinni allanit aalisakkerivinnit eqqakkanik ikuallaavimmi nutaami ikuallanneqarsinnaasunik tigusisinnanissamut periarfissat misissorneqarsinnaapput. Maniitsumi ikuallaavimmi pioreersumi, aalisakkerivinnit eqqakkanik ikuallaaneq aamma avatangiisitigut illorsorsinnaanngortinnejqarsinnaavoq.

Aalisakkerivinnit eqqakkanik ikuallaasalernermi, avatangiisitigut ajoqutaasinnaasunik imermik mingunnikumik kuutsitsisarneq annikillineratigut, avatangiisitigut illorsorsinnaanngortinnejqarsinnaavoq. Tamatumali avatangiisit pillugit inatsisinik assigiinnngitsunik ileqqoreqqusanillu allannguinissamik pisariaqartitsissaaq. Tamanna misissoqqissaartariaqarpoq.

8.8 Sisimiuni ikuallaavimmut nutaamut kiisalu nunaqarfinnit tamanit eqqakkanik Sisimiunut nassiuussuisarnermut ikaarsaарnermi, atingaasaqarnikkut missingersuusiorneq

Tullinnguuttutigut eqqagassalerinermut pilersaarutip atuutilersinneqarnerani anguniakkanut tamakkiisumik aningaasaqarnikkut missingersuusiorneqassapput, tamannalu pissaaq Sisimiuni ukiumi ikuallaaviup nutaap atuutilersinneqarneranit/atuutilersinneqassappat.

Isertitat aningaasartuutillu pioreersut naliliiffigineqarnerisa kingorna, annikitsunik naleqqussareerlugit, misilitakkatigut kisitsisit aallaavigalugit aningaasaqarnikkut missiliut suliarineqassaaq. Siuliani isertitaqarfissatut periarfissat, soorlu aalisakkerivimmit eqqakkat kiisalu ineriaartortitsinissamut periarfissat naatsorsuinermut ilaatinneqanngillat.

Kissamik tunisinermi isertitassatut naatsorsuutigineqartut pingaaruteqarluinnarput. Taamaattumik ullumikkutut eqqaanermi akitsuutit kiisalu eqqagassalerinermi akit annertussusaat taamaaginnartinnerisigut, ukiuni aggersuni tamani isertitat katinnerisa ingerlatsinermut aningaasartuutit matussuserneqassappata, taava aningaasaqarnikkut ilimasaarutini kissamik tunisisinnaanerup minnerpaaffilerneqarnissaa annertunerusumik sammineqarpoq.

Siuliani tunngavagineqartuni tullinnguuttutigut ukiumut ingerlatsinermut aningaasartuutissatut naatsorsuutigisanut sanilliullugu, ukiumut isertitassatut pisariaqartinneqartunik kiisalu ukiumut ingerlatsinermut aningaasartuutissatut naatsorsuutigineqartunut sanilliullugu, ukiumut sanaartornermut aningaasaliissutinut akilersuutinut tullinnguuttutigut naatsorsuisoqarpoq.

Kissamik tunisinermi isertitat ilanngunnagit ingerlatsinermut isertitat	DKK Kangerlussuaq ilanngullugu	DKK Kangerlussuaq ilanngunnagu	Oqaaseqaatigineqartut
Ikuallaavimmut eqqagassanik tunniussinermi akitsuut	5.500.000	5.500.000	2016-imi kisitsisit aallaavigalugit.
Kommunimi nunaqarfinnit tamanit akiliutitigut isertitat	1.300.000	1.300.000	2016-imi kisitsisit aallaavigalugit, Kangerlussuaq ilanngunnagu.
Eqqagassalerinermit akiliutitigut isertitat	5.000.000	5.000.000	Ineriaartorneq aallaavigalugu missiliuineq.
Isertitat katillugit	11.800.000	11.800.000	Malugiuk, kissamit isertitat ilanngunneqanngimmata.

Ingerlatsinermut aningaasartuutit	DKK Kangerlussuaq ilanngullugu	DKK Kangerlussuaq ilanngunnagu	Oqaaseqaatigineqartut
Atortorissaarutinik aserfallatsaalialiineq	1.500.000	1.500.000	Sanaartornermik ingerlatsinerit 2 procentii aallaavigalugit
Saviminikunut entreprenører mut aningaasartuutit	1.000.000	1.000.000	Amerlassutsit annertusinerisigut missiliuineq
Ikuallaavimmut tigooraavimmullu ingerlatsinermut aningaasartuutit	8.000.000	8.000.000	Missiliuineq, ullumikkut nalinginnaasumik aningaasartuutaasunut sanilliullugu qaffasinnerulaartinneqarpoq
Eqqagassalerinermut entreprenører mut aningaasartuutit	7.000.000	7.000.000	Annertunerusumik suliaqarnissap naatsorsuutigineqarnera patsisaalluni, ullumikkut aningaasartuutigineqartartunut sanilliullugu qaffasinnerulaartinneqarpoq.

Kangerlussuaq ingerlatsineq eqqagassanillu assartuineq	6.000.000	-	Eqqagassat sequtsererlugit naqinneqareerlutillu nassiunneqarnissaannut missiliuineq
Kommunimi nunaqarfiinit tamanit ingerlatsinermut aningaaasartuutit	2.220.000	2.220.000	Eqqagassalerinermut anartarfilerinermullu 2016-imi kisitsisit aallaavigalugit, Kangerlussuaq ilangngunnagu
Nunaqarfinnit tamanit eqqagassanik assartuineq	2.500.000	2.500.000	Umiarsuit tikinnerisa tamaasa eqqagassanut containerinik nassiussuinernut missiliuineq. Umiarsuit tikinnerisa tamaasa, nunaqarfinnut tamanut eqqagassanut containerit marluk taarserneqartarnissaat periusaavoq.
Aningaaasartuutit katillugit.	26.720.000	20.720.000	Ukiumut aserfallatsalaaiinermut missiliuteqarnissaq, ukiut tulliinut aningaaasartuutissanut tamanut nalinginnaasumik qaffateqarnissaq kiisalu nunaqarfinnit tamanit eqqagassanik nassiussisarnissaq patsaallutik, maannakkut aningaaasartuutigisartakkanit qaffasinneruvoq.

Sanaartornermut aningaaasaliissutinut akilersuutit	DKK	DKK	Oqaaseqaatigineqartut
Sisimiuni ikualaavik nutaaq	2.500.000	2.500.000	Ukiut 30-t atorneqarnissaanut 74 mio koruunit agguataarneqarnerinut aallaaviulluni. Ajornaallisakkamik akilersuineq.
Eqqakkanik immikkoortiterivik Kangerlussuaq	500.000	-	Kangerlussuarmi immikkoortiterivik poortuivillu ukiuni 30-ni atorneqarnissaanut 15 mio koruunit agguataarneqarnerinut aallaaviulluni. Ajornaallisakkamik akilersuineq.
Nunaqarfinnut tamanut containerinik pisineq	30.000	30.000	Nunaqarfinni tamani containerinik sisamanik paarlakaassilluni ukiuni tallimani atorneqarnissaanut 150.000 koruunit agguataarneqarnerinut aallaaviulluni. Kangerlussuaq ilangngunnagu.
Aningaaasaliiffigisanut ukiumut akilersuutit	3.030.000	2.530.000	

Isertitat aningaaasartuutillu akornanni oqimaaqatigiisitsinissamut kissamik tunisinissamut pisariaqartitsineq	DKK Kangerlussuaq ilanngullugu	DKK Kangerlussuaq ilanngunnagu	Oqaaseqaatigineqartut
--	---	---	------------------------------

Sanaartornermut aningaasaliissutinik akilersuineq ilanngunnagu	14.920.000	8.920.000	Ingerlatsinermut atatillugu aningaasaliineq immikkut tiguneqarpat atuutilissaaq.
- Ikuallaaviup annerpaamik tunisisinnaaneranut piginnaasat pioreersunut atatillugu annertunerusumik tunisinissamut pisariaqartitsineq.	10.420.000	4.420.000	2013-imi 4,5 mio. koruuninik tunisinermi isertitat aallaavigalugit. Ikuallaavik nutaaq annertunerusumik piginnaasalik pitsaanerusorlu kiisalu unittooqattaarnertaqanngitsoq, 2018-imiillu arfinileriaammik tunisiffiusinnaasumut kisitsisit sanilliunneqassapput.
Sanaartornermut aningaasaliissutinik akilersuineq ilanngullugu	17.950.000	11.450.000	Nalikillisaanerit ukiumut naatsorsuinernut ilanngunneqarpata atuurilissaaq.
- Ikuallaaviup annerpaamik tunisisinnaaneranut piginnaasat pioreersunut atatillugu annertunerusumik tunisinissamut pisariaqartitsineq.	13.450.000	6.950.000	2013-imi 4,5 mio. koruuninik tunisinermi isertitat aallaavigalugit. Ikuallaavik nutaaq annertunerusumik piginnaasalik pitsaanerusorlu kiisalu unittooqattaarnertaqanngitsoq, 2018-imiillu arfinileriaammik tunisiffiusinnaasumut kisitsisit sanilliunneqassapput.

Immikkoortoq 8.3 "Pissutsit atuuttut naapertorlugit aningaasaqarnerup inernera" naapertorlugu maluginiarneqassaaq, immikkoortumi piumasaqaatini taaneqartuni nunaqarfinnit eqqakkanik tamakkiisumik nassiuussuinaertaqanngitsumik, Sisimiuni maannakkut ikuallaaviup tunisinissamut piginnaasatigut, eqqagassalerinermi ingerlatseriaasioreersoq atorlugu, aningaasartuutitaqanngitsumik ingerlatsisinnaaneq periarfissaavoq. Nunaqarfinnit eqqagassanik tamakkiisumik assartuinermut maannakkut missiliutaasoq ilanngullugu, siuliani naatsorsuinerit ingerlanneqarput. Siuliani naatsorsuutinut Kangerlussuaq immikkut ilanngunneqarpoq, taamaalilluni Kangerlussuarmi eqqagassalerineq Qeqqata Kommunianit tiguneqariatassagaluarpat, aningaasaqarnikkut missingersuutit immikkoortinnejarsinnaassallutik.

Ikuallaaviup pioreersup annerpaamik tunisisinnaaneranut atatillugu, kissamik minnerpaamik 4,4 mio. koruuninik tunisinermi aningaasartuutitaqanngitsumik eqqagassalerineq anguneqarsinnaasoq, siuliani naatsorsuutit takutippaat. Ullumikkut piunngitsumik nunaqarfinnit tamanit eqqagassanik tamakkiisumik assartuineq kisitsimmi ilaapput. Ullumikkut Kangerlussuaq naatsorsuinermut ilanngunneqanngilaq.

Ikuallaavimmut nutaamut aningaasaliissutinut akiliutit ilanngunneqassappata, maannakkut ikuallaaviup annerpaamik tunisisinnaaneranut sanilliullugu, kissamik tunisinerunissamut pisariaqartinnejartoq 7 mio. koruunimut qaffanneqassaaq, taamatullu Kangerlussuarmi eqqagassalerineq Qeqqata Kommunianit tiguneqassappat kiisalu eqqakkat Sisimiut ikuallaavianut assartorneqarnissaanut aaqqiissuteqarnissamut 13,5 mio. koruunimik qaffanneqassalluni.

8.9 Sisimiuni nutaamik ikuallaaveqalernikkut, qanoq ililluni minnerpaamik aninggaasartuutitaqanngitsumik eqqagassalerineq anguneqarsinnaava

Immikkoortoq 8.8 ”Sisimiuni ikuallaavimmut nutaamut kiisalu nunaqarfinnit tamanit eqqakkanik Sisimiunut nassiussuisarnermut ikaarsaarnermi, aninggaasaqarnikkut missingersuusiorneq” naapertorlugu, isertitaqarfissat allat allannguuteqartinnagit, kissamik tunisinissamut minnerpaamik piumasaqaataasut nassuiardeqarput.

Kommunip ataatsimut eqqagassalerinermut kiffartuussinera apeqqutaalluni, matumanit nunaqarfinnit eqqakkanik assartuineq, Kangerlussuarmi eqqagassalerinerup tigusineq kiisalu sanaartukkamut nutaamut aninggaasaliissutit ingerlatsinermut missingersuutinut ilanngunneqassanersut apeqqutaallutik, tunisinerunissamut piumasaqaatit akuttussusaat 0 koruunit missaanit 13,5 mio. koruuninut naatsorsorneqarput.

Ikuallaavik nutaaq aninggaasaqarnikkut avatangiisitigullu annertuumik periarfissaqartitsivoq, taamaalillunilu eqqagassalerinermut pilersaarummi matumanit pingauteqartorujussuulluni. 2018-imit kissamik pilersuinerup annertusarnissaanut pilersarusioreernermi akuersissutigineqareerneranilu, pilersorneqartussat arfinileriaatinngornissaanut tunngavissaqalissaq. Ikuallaaviup tunisisinnaanerata arfinileriaatinngortinnerata saniatigut, siunissami qaninnerusumi alliliineq kissamik pilersukkanik amerlanerusunik pilersitsinissamut periarfissiissaq, pingaartumik pisortat illuutaanik anginerusunik, soorlu atuarfiit, timersortarfik kiisalu inuussutissarsiornikkut allaffissornikkullu illuutinik. Ikuallaavimmit Sisimiut illoqarfiata annersaanik kissamik pilersuinissamut ataatsimoorussamik siunertaqarnikkut, siunissaq ungasinnerusoq aamma eqqarsaatigalugu annertuumik periarfissaqarneq allaaserineqarpoq.

Allatut oqaatigalugu, ikuallaavimmit maannakkut ukiumut 4,5 mio. koruuninik isertitaqarneq 2018-imiiit arfinileriaatinngortillugu annertusineqassaaq, siunissamilu ungasinnerusumi annertusiartorluni. Isertitaqarsinnaanermut periarfissaq piviusunngortinniarlugu, ikuallaaviup nutaap naapertuutunngortinnissa pisariaqarpoq. Ikuallaavik nutaaq ilaatigut eqqakkat amerlassusaannut kiisalu annerpaamik kissamik tunisisinnaanissaanut naapertuutunngorsarneqassaaq.

Misilitakkat naapertorlugit ukiumut annerpaamik isertitat naassaarineqariaannaapput, sullitallu arfinilinngoriaateqarneratigut 27 mio. koruuniunissaat ilimanaateqarluni. Siuliani immikkoortoq naapertorlugu oqimaaqatigiisssagaanni, kissamik tunisinissamut pisariaqartinneqartumit annertuneruvoq. Kisitsinerli piuminartuinnaanngilaq, maannakkullu kisitsisilersorsinnaanngisanik arlalinnik pissutsinik imaqlarluni. Suliaq itinerusumik naatsorsorsinnaanissaanut, ikuallaavimmit nutaamik pilersarusiorqartariaqarpoq. Naatsorsuutinut tullinnguuttut ilaatigut taakkartorneqarsinnaapput:

1. Maannakkut aasaanerani kissamik tunisisarneq annertuumik killeqarpoq. Atuisunit atuinerup annikillineraannaanngitsutigut, aammali ikuallaavimmi kissamik katersuiviup kissarnerata

naammatsipallattarneratigut, ikuallaavimmit annertunerusumik kissamik tunisisinnaanermik unitsitsisarnera patsisaalluni. 2018-imi alliliinerup kingorna kissamik pilersuinerup allilerneqarnerani kissamik pisariaqartitsinerulernissap annertussusaa ilisimaneqanngilaq, taamaalillunilu tunisisinnaaneq annertunerulissalluni. Illoqarfuiup annerpaartaanut kissamik pilersuisoqalissappat, tamanna siunissami ungasinnerusumi aamma pissaaq.

2. Kommunimi eqqakkat annertussusaanut oqimaaqatigiisitsisumik, nassiussisussamik kiisalu kissarsuummik naapertuuttumik nassaarniartoqassaaq. Taamaalilluni "orsussamik" eqqakkatigut minnerpaamik atuilluni, eqqakkanilli katersuinertaqanngitsumik, kissamik eqqortumik ataavartumik pilersuisoqarsinnaassalluni. Suliaq biilnik eqqortunik toqqaanissamik assersunneqarsinnaavoq, soorlu liiterimut biilit qanoq annertutigisumik ingerlasinnaappat, sukkut ingerlasinnaappat, qanoq amerlatigisunik ilaasoqarsinnaappat il.il.
3. Ilanngussani taaneqareersunut kommunip eqqagassatigut annertussusaannik kiisalu siunissami qaninnerusumi ungasinnerusumilu pitsaanerpaamik kissanik pilersuivinnut naammattumik kissamik pilersuinissamut oqimaaqatigiisitsisumik, siuliani taaneqartutut ikuallaavissap piginnaasassamigut annertussuseqassaaq.
4. Maannakkut ikuallaaviup ukiumut eqqakkanut 3.500 tonsinut piginnaasaqarneranut sanilliullugu, Sisimiuniinnaq eqqagassat amerlavallaarujuussuarput, ikuallaavimmillu nutaamik pilersitsinermi nunaqarfinniit, ilimanartumillu Kangerlussuarmiit eqqakkat nassuinneqartarnerisigut annertusisussaallutik. Eqqakkat annertussusaat ikuallaavimmut tunniunneqartartut annertuumik nalorninartoqartarpuit, annertussutsit naatsorsornissaanut atortorissaarutit pisariaqartinneqartut pigineqanngimmata, pissarsiariniarneqarnissaanullu pingaarnersiorneqarneq ajorlutik. Eqqakkanut ikuallatanut taamaallaat annertussusaannik nalunaarsuisoqarpoq, piginnaasallu amigaatigineqarneri patsisaallutik eqqakkat katersat ilanngunneqaratik. Ukiuni ataasiakkaani kissarsuutip piginnaasaat tamakkerlugit atorneqarsimasut aammali ukiut ilaani ajutoorneq patsisaalluni piginnaasaasa affaanna atorneqarsimasoq ilanngussani takuneqarsinnaavoq'. Tamatuma saniatigut eqqakkat katersat ikuallanneqarnissamik angummassinnaanngitsut annertussusaat ilisimaneqanngilaq. Pilersaarsiornissamut atatillugu, annertussutsit naatsorsorneqarnissaat pingaaruteqarpoq.
5. Ikuallaavimmik nutaamik pilersaarsiornерup eqqakkanik annertunerusumik pisariaqartitsinissaq takutissappagu, tassa Qeqqata Kommuniani nunaqarfinnit eqqakkat saniatigut, taava kommuninit allanit eqqakkanik Sisimiunut nassiuussuisarnissamut isumaqatigiisssuortoqartariaqassaaq. "Avataanit kommunit" eqqakkanik nammineq akilerlugu nassiuussuisarnissaat naatsorsuutigineqassaaq, Qeqqata Kommunialu eqqakkanik tigooraasuullunilu ikuallaassalluni. "Avataanit kommuni" ikuallaavimmut nutaamut aningaasaliinissaminik imaluunniit eqqakkanik, kissamik tunisinissamik periarfissaqanngitsumik annertuumik aningaasartuutaasussamik, katersinissamik pinngitsoortitsissaaq. Kommunimullu pineqartumut nassiuussuinissaq nalinginnaasumik ingerlatsinikkut aningaasartuutinngornissaa aamma naatsorsuutigineqassaaq. Sisimiuni ikuallaavimmut nutaamut orsussatut, kommuninit allanit eqqakkanik nassiuussuisoqartassappat, tamanna tunngavigalugu Qeqqata Kommunianut

eqqagassalerinermi pilersaarummi annertunerusumik aningaasartuuteqarnissamut naatsorsuisoqanngilaq.

6. Nunaqarfinnut allanut sanilliullugu Kangerlussuup inissisimanera patsisaalluni kiisalu inissisimanerata unammillernartuunera patsisaallutik, nunaqarfinnit allanit eqqakkanik nassiussisarnissamut akit kiisalu eqqagassalerinermut akit missiliutaasut qaffasinnerupput, siulianilu immikkoortuni aningaasaqarnikkut missingersuusiani aningaasartuutissanut annertunerusumik sunniuteqarluni. Eqqakkat ukiuunera tamaat ketersorneqassapput umiarsualivimmullu pisariitsumut assartorneqarlutik, aasaaneranilu periarfissaqalernerani nassiunneqarlutik. Kangerlussuarmiillu akuttoqatigiimmik umiarsuaqarneq ajorpoq.
7. Kissamik tunisinissamut uuliamik atuinissaraluamut akiliutaasussaq naapertorlugu isumaqatigiissut. Tassa ikuallaavimmit kissamik pissarsiassaasa annertoqataanut, uulia atorlugu kissamik pilersuisinnaanissaminut Nukissiorfiit aningaasartuutissaraluat. Taamaalillunilu uuliap akia, Qeqqata Kommuniata isertitassaanut aamma sunniuteqaataasussat ilagaat. Allatut oqaatigalugu, ikuallaaviup patajaatsuunerata saniatigut, uuliap akiata nikerarnera tunisinermut sunniuteqartussaavoq. Namminersorlutik Oqartussat/Nukissiorfiit atuisuminnut tunisinermanni akit nammineerlutik naleqqussartarpaat.

Kiffartuussinissarli qanorluunniit aningaasartuuteqarfiusoq toqqaraanni, pilersaarut piviusorsorpalaartupilussuuvoq.

8.10 Eqqagassalerinerup tamarmiusup aningaasaliiffiginera ingerlanneqarneralu

Kapitalimi matumani takuneqarsinnaasutut, Sisimiuni ikuallaavimmik nutaamik 74 mio. koruunimik nalilimmik pilersitsinissamut, Qeqqata Kommunia Namminersorlutik Oqartussanut avitseqatigiinnissamut qinnuteqarpoq.

Eqqagassalerinerup sinnerata ingerlanneqarnissaa, ullumikkutut ingerlatsinikkut isumagineqassaaq, siunissamilu taamatut aamma ingerlanneqarnissaa eqqarsaataalluni.

Kalaallit Nunaat tamakkerlugu eqqagassalerinermut tunngasunik arlalippassuarnik kissaateqartoqarpoq. Kommunit tamarmik eqqagassalerinermik ingerlatsinermennik pitsangorsaarusupput, kissaatigineqartullu tamaasa piviusunngortinneqassappata annertoorujussuarmik aningaasartuutitaqassallutik. Tamatuma saniatigut eqqagassalerinermut pilersaarummut matumunnga attuumassuteqartunik, pisortat ingerlatsivii sinneri aamma aningaasaliiffigissaminnik pilersaarusiortussaapput. Tamannalu tunngavigalugu eqqagassalerinermi pilersaarummi matumani, aningaasaqarneq allaaserinninnerlu, avatangiisitigut tunngasutigut pingaarnertut siunertatut pingaarutilittut suliarineqarput.

Sulianik ingerlatitseqqinnerni Qeqqata Kommuniani eqqagassalerinerup isumagineqarnerisa iluini periarfissat erseqqissarneqarnissaat immikkoortumi siunertaavoq, eqqagassalerinermi pilersaarutili suliarineqarnerani aalajangersaafisariaqanngillat.

Qanorluunniit eqqagassalerineq kommunip pisussaaffigaa, maannakkut Kangerlussuaq minillugu. "Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 22. november 2011-meersoq"mi aalajangersakkatigut, nalinginnaasumik kommuni eqqagassalerinermik isumaginnittuusussaavoq. Ikuallaaviit pioreersut pilersinneqartussallu aamma kommunip pisussaaffiiniippoq.

Kommuni nammineq, inuussutissarsiortumilluunniit namminersortumit (kommunimit toqqarneqartumit) eqqagassalerineq ingerlanneqaraluarpal, taamatullu ikuallaavimmik nutaamik pilersitsisoqarluni, taava tamanna annertuumik aningaasaliiffiqeqartariaqarpoq. Eqqagassalerineq tamakkerlugu suliariumannittussarsiuunneqarpat, aningaasaliinissamut pisariaqartitsineq neqerooruteqartunut ingerlateqqinnejarluni, periuseq unammilleqatigiinnermut innarliissanersoq eqqartorneqartariaqarpoq, taamatut annertutigisumik aningaasartuuteqarfiusussamut neqerooruteqarsinnaasut ikittuinnaasut ilisimaneqarmat.

Illuatungaatigut eqqartorneqarsinnaavortaaq, ikuallaavimmik nutaamik pisortat aningaasaliissuteqassasut, taamatullu sanaartukkamut piginnittuulerlutik, eqqagassalerinerli tamakkerlugu ilaannakortumilluunniit ingerlanneqarnissaanut suliariumannittussarsiuussinnaallugu. Ullumikkut eqqagassalerinermik ingerlatsinerup ilaa namminersortunit ingerlanneqarput, tassaallutik saviminikunut eqqaavik eqqagassalerinerlu. Taamaattumik ikuallaaviup ingerlanneqarnera imaluunniit eqqagassalerineq ataatsimoortillugu taamatuulli suliariumannittussarsiorneqarsinnaavoq. Taamaaliornikkut entreprenørit neqerooruteqarsinnaanermut periarfissaqartut amerlisinneqarsinnaapput, unammillernermut kiisalu unammillernermi akigitat eqqarsaatigalugit, entreprenørit sullissinermut il.il. aaqqiissuteqarsinnaanerat aamma pineqarsinnaalluni.

Eqqagassalerinerup annerpaartaa Qeqqata Kommunianit ingerlatiinnarneqassanersut, unammillerneq eqqarsaatigalugu entreprenørinut suliariumannittussarsiuussinerit annertusarneqassanersut imaluunniit eqqagassalerineq ataatsimoortillugu suliariumannittussarsiuussisoqassanersoq, eqqagassalerinermut pilersaarummi anguniakkat ataavartumik atuutilersinneqarnerini tamanna isummerfigineqassaaq.

Ingerlatat aningaasaqarnikkut imminut akilersinnaasut, inuussutissarsiortunit namminersortuniillu aamma ingerlanneqarsinnaasut tamanit ilisimaneqarpoq. Inuussutissarsiortut namminersortut unammilleqartillutik, orniginarnerulersillutik taamatullu sullitat amerlisillugit, ataavartumik sullissinermik pitsangorsaanissamik kajumissuseqartarnerat tamanit ilisimaneqarpoq. Paasineqassaarli, kommunip immikkoortuani eqqakkanik tunniussivissatut allamut periarfissaqanngimmat, ingerlatsisoq qanorluunniit, eqqagassalerinermik ingerlatsinermini, kisermaassisutut ingerlatsisussaammat.

Paasineqassaaq, maannakkut pissutsit ukiuni arlaqartuni pisortanit ingerlatsinikkut suliaammata. Eqqagassalerinermut pilersaarummi periarfissat eqqaaneqartut naapertorlugit, Qeqqata Kommunianit eqqagassalerineq ingerlatiinnarneqarsinnaavortaaq. Periarfissat piviusunngortinnginnerini, ingerlatitsinissamut iliuuseqarnissamik aningaasaliinissamillu pisariaqartitsivoq.

9 Sulisoqarnermi pissutsit

Iloqarfintti nunaqarfinnili eqqaavissuarni ikuallaayinnilu sulisut, kommunimit sulisorineqarput.

Iloqarfinni eqqagassalerineq suliffeqarfinnut suliariumannittussarsiuunneqarnikuupput, kommunilli akisussaaffiata ataaniilluni. Imaappoq, suliariumannittussarsiuussinissamut atortut kommunimit suliariineqartarput, akunnerillu aalajangersimasukkaartumik suliariumannittussarsiuussisarluni.

Nunaqarfinni kommunip sulisuinit suliassat tamarmik isumagineqartarput, matumani eqqakkanik anartarfíllu puussiartaanik katersineq (anartarfíit puussiartaat imermik mingunnikumut pilersaarummi immikkut suliarineqassaaq) kiisalu eqqaavissuarnik ikuallaavinnillu minnerusunik ingerlatsineq.

9.1 Suliffimmi avatangiisit

Najugaqarfinni tamani eqqaavissuarni sulisut eqqakkanut qaninnerusarput, taamaallillutillu peqqinnermut ajoqutaasinnaasunut qaninnerusarlutik, soorlu "Tunuliaqtaq"-p ataani immikkoortumi nassuiardeqartut. Nunaqarfinni eqqaavissuarni ikuallaaveeqqanilu nutaanngilisuni ingerlalluanngitsunilu kiisalu illoqarfinni ikuallaavinni sulisunut tamanut tamanna atuuppoq.

Sisimiuni ikuallaavinni sulisut pingaarnertut sunnertinneqartarput, soorlu siusinnerusukkut nassuarneqartumi, ikuallaaviup eqqannguani eqqakkat annertoorujussuit katersuussimapput.

Naak, allaffeqarfimmit teknikkimut ingerlatsivimmi ikuallaavimmilu sumiiffimmi sillimaniarnermut peqatigiiffimmik peqateqarluni ikuallaaviup eqqaavissuullu sapinngisamik torersunissaanik annertuumik suliniuteqartoqaraluartoq, kingullertigullu eqqakkanik poortuilluni eqiterummik minnerusumik pisisoqaraluartoq, ikuallaaviup piginnaasamigut amigaateqarneratigut, nutaamik ikuallaavimmik sanaartortoqarnissaata ingerlalernissaatalu tungaanut, eqqluisaanngitsumik peqqinnissamullu ajoqtaasinnaasut sulisunut, eqqaamiunut suksaarsarfittut timorsorfittullu nunaminertanut sunniuteqartussaapput.

Soorlu immikkoortumi "tunngaviit"-ni allassimasoq, sapinngisamik eqqakkat peqqinnissamut ajoqtaasut, inunnut taamaalillutilu sulisunut, piiarneqarnissaat pineqarpoq.

Ikuallaanermi peqqinnissamut ajoqtaasinnaasut sunniutaasartut annerpaasarput. Taamaattumik nunaqarfinni ikuallaaviit nutaanngilisimasut piaernerpaamik atorunnaarsinneqartariaqarput, siullermillu eqqakkat Maniitsumut nassiussorneqartarlutik. Nunaqarfinnut sanilliullugu Maniitsumi pujoq aniasoq pitsaanerusarpoq, ikuallaaviullu aniatitsinissamut EU-p piumasaqaataanik naammassinninngikkaluartoq, tigooraasinnaanera naammalluni. Aniatitsinissamut EU-p piumasaqaataanik naammassinninnissaq eqqarsaatigalugu, Sisimiuni nutaamik ikuallaavimmik sanaartortoqassaaq.

9.2 Piukkunnartunik atorfinititsineq

Nunaqarfinni atorfiit inuttalerniarneri annertuumik unamminartoqarput, piffissallu ilaani sulisut ikitsillugit suliat ingerlanneqartariaqarlutik. Naak, vejformand-itut atorfiit pineqaraluartut, inuttalernissaanik suli ajornartorsiortoqartarpooq. Teknikkimut avatangiisinullu ingerlatsivik allaffeqarfimmik suleqateqarluni vejformand-itut atorfinnut atorfinititsinermut atugassarititaasunik pitsangorsaanissamik suliniuteqartoqarpoq, ilaatigut illoqarfinni inuttassarsiuussinermi inissaqartitsinissamut periarfissaq eqqaaneqarluni.

Inatsit naapertorlugu suliassat ingerlanneqarnissaanut, Qeqqata Kommunia akisussaasuuvooq. Taamaattumik piaartumik kommunit inuttaliinissamut pissutsinik aaqqiissuteqarnissaat pingaaruteqartorujussuuvooq. Pisuni nukingernartuni, entrepenører nunaqarfiliartillugit torersasiartortinnejartarpooq.

Naak, illoqarfinni aalajangersimasunik sulisoqaraluartoq, pisortanik sulisunillu atorfinititsinissamut aamma pitsangorsaanissamut periarfissaqarpoq. Sulisut ilaatigut sillimaniarnermi peqatigiiffimmi ulluinnarni sulianut peqataatinneqartarput. Taamaalilluni pisortat naliliineratigut pikkorissarfissanik toqqaanerup saniatigut, pikkorissaanernut attuumassuteqartunut ilinniartitseqqiinissaq sammineqarpoq. Tamanna tunngavigalugu pikkorissaanernut attuumassuteqartunut isumalluutinik siunissami immikkoortitsisoqartarnissaa pingaaruteqarpoq, ingerlatsinermut atatillugu maskiinanik nutaanikpisaartoqartilluguttaaq.

Sulisut piginnaasaqarluartut pigilerniarlugit, ilinniartitsivinnik suleqateqarnissaq suliniutigineqarpoq. Sisimiuni Aatsitassalerinermik ilinniarfimmit entrepenør/maskinfører-imik ilinniartumik praktikkertussamik pissarsisoqarsimavoq. Siunissami anguniagaavoq, sulisut attuumassutilimmik ilinniagaqartunik misilittagaqartunillu suliffimmik orniginarsisitsinissaq.

9.3 Avataanit sulisut

Sulisut piginnaasallit pillugit siuliani immikkoortumi, nunaqarfinni atorfinnik inuttaliinissamut unammillernartut nassuiardeqarput. Avataanit entrepenørinit suliamut qanorluunniit ikiortissamik pissarsisinnaagaluaraanni, eqqagassalerinermik isumaginninnissamut kiisalu eqqaavissuarnik ikuallaavinnillu minnerusunik ingerlatsinissamut aalajangersimasunik sulisoqarnissaq pisariaqarpoq. Pingarnertut tunngavigineqarpoq, ingerlatsinermut attuumassuteqartunut allanut suliassanut sulisut pisussaaffeqarmata, soorlu anartarfiit puussiaanik katersineq eqqaanerlu kiisalu aqqusinernik aserfallatsaaliineq.

Sulinermi piumasaqaatit kiisalu atorfinititsinermi atugassarititaasut sapinngisamik pitsaanerpaangornissaanut, isumalluutinik tamanik atuinissaq pisariaqarpoq. Patajaatsunik sulisoqarnermi, avataanit entrepenørinit ikiortissarsiornissaq pisariaqarunnaarsitsissaaq, ilaatigut unammillernartoqartillugu pisariaqartinneqarsinnaasoq.

Nunaqarfinni atorfiit inuttalerneqarniarnerisa unammillernartuunerat patsisaalluni, avataanit sulisunik, soorlu entreprenørinik torersaatitsiartorluni tikisitsisarnissaq ilaatigut pisariaqarluinnalertarpoq. Tamanna ingerlanneqannginnerani, siunertamut missingersuutit pissarsiarineqaqqassapput, tamannalu allaffissornikkut oqimaappoq, entreprenørillu isumaqtigiissutip atsiorneqarnissaq kiisalu suliaqalernissaata tungaannut, eqqakkanik katersuttoqarneranik kinguneqartarluni. Tamannalu periuseq utikattuinnartartuulluni.

Ulluinnarni ingerlatsinerup kiisalu entreprenørinik ikiortissarsiortarnerup ataqtigiissumik sapinngisamik sunniuteqartinnissaq anguniarlugu, ingerlatsinermut missingersuutini ukiumut aalajangersimasunik aningaasaliisarnissaq pisariaqarpoq, taamaalilluni ataqtigiimmik ingerlatat pilersaarusiorneqarsinnaalissallutik.

10 Anguniakkat

Ukiuni aqqaneq-marlunni tulliuttuni kommunip eqqagassalerinermut pilersaarutaanit matussuserneqassapput. Piffissalersuineq siullermik ukiunut sisamanut pilersaarusiorfiusunut agguataarneqassaaq, tamatumalu kingorna piffissamut siumut ukiunut arfineq pingasunut agguataarneqassalluni.

Siunissami qaninnerusumi ungasinnerusumilu anguniakkat maannakkut killiffii, maannakkut unammillernartut kiisalu ataatsimut isiginninnerit aallaaviginissaat nalinginnaasuuvvoq, taamaalilluni inuiaqatigiit peqqissusaannik qaffassaanissaq, avatangiisnik pitsangorsaanissaq kiisalu anguniakkat angunissaannut pitsaanerusunik aningaasaqarnikkullu isertitaqarfiusunik periuseqarnissaq pisariaqarpoq. Siunissami qaninnerusumi ungasinnerusumilu anguniakkat, kapitali 5-imi tunngaviit naapertorlugit suliarineqarput.

10.1 Siunissami qaninnerusumi anguniakkat tassaapput:

- 1. Eqqagassalerinermi pilersaarummik soqtigisaqartunut aammalu kommunimi innuttaasunut paassisutissiineq kiisalu eqqagassalerinermi pilersaarummik pilersitsineq**

Pingaarnertut soqtigisaqartut akuutinneqareersut saniatigut, eqqagassalerinermut pilersaarutip soqtigisaqartunut allanut innuttaasullu eqqarsartaataaniilersinnissaat pingaaruteqarpoq, taamaalilluni suliniuteqarfigisat tamat piviusunngortinnissaat pisariinnerussalluni aammalu anguniagassanik ataasiakkaanik atuutilersitsinissamut atatillugu attuumassuteqartut tunniussaqarsinnaanerat iluaqutaassalluni.

- 2. Sisimiuni nutaamik ikuallaaviliorneq kiisalu eqqakkanik ikuallaanermi kissamik annertunerusumik tunisisinnaaneq.**

Sisimiuni innuttaasut peqqinnerannut kiisalu avatangiisinut ajoqtaanngitsumik ikuallaavimmik nutaamik pilersaarusiornissamut piaernerpaamik aningaasaliissutissanik nassaarniarnissaq kiisalu kommunimut tamarmut siunissami eqqagassalerinerup ingerlariaasissaanik pilersaarusiorneq, kommunimi eqqagassalerinerup qitiuffiusussaanik, pingartumillu kommunip killeqarfiata avannarpasinnertaanut.

Suliniutip imminut akilersinnaassusaanut, kissamik tunisinissamut suleqatigiinnissamut nutaamik isumaqatigiissutit kiisalu Sisimiut ikuallaavimmit kissamik Nukissiorfiillu ataatsimoorussamik anguniakkat aallaavigneqassapput.

Sisimiuni erngup nukinganik nukissiorfiup naammanngitsumik piginnaasaqarnera patsisaalluni, Sisimiut illoqarfianut tamarmut kissamik pilersuisinnaannginnera, ikuallaavimmik sanaartornissamut inuiaqtigiainnut aningaasaqarnikkut sunniutissaanut tunngavilersuutigineqassaaq. Innuttaasut amerlassusaasa qaffakkiartuaarnerat, suliffeqarfiallu amerliartornerat patsisaallutik, uuliamik pisariaqartitsinerlernermik imaluunniit erngup nukinganik nutaamik pilersitsinissamik pisariaqartitsinerlernermik kinguneqassaaq, tamannalu avatangiisinut iluaquutanerusunik atuilluarnikkut killilersimaartinneqarsinnaalluni. Taamaalilluni mingutsitsinnginnermiit, eqqakkat isumalluutinngorsinnaapput.

Kissamik tuniniaanissamut isumaqtigiaissutip, Sisimiuni Nukissiorfiit peqatigalugit kissamik attaviit annertusarneqarnissaannut isumaqtigiaissutip atuutilersinneqarnissaa kiisalu ikuallaavimmit nutaamit Sisimiut tamakkerlugu pilersorneqarnissaanut atatillugu piareersaanissamik ingerlatsineq.

Vølund-ip innersuusuteqarneratigut Sisimiuni ikuallaaviup piovereersup unittuunnginnissaanut utaqqiisaarutaasunik periutsinik atuutilersitsineq kiisalu uuliakumik ikuallaavimmik nutaamik aallartisaaneq. Taamaalilluni kissamik pilersuisinnaaneq patajaallisarneqassalluni.

3. Sisimiuni eqqaavissup tigooraavittut kiisalu nakkutigisaasumik katersuivittut nutarsarneqarnera

Taamaalilluni eqqakkat aalajangersimasut kiisalu eqqakkat aqunneqarsinnaanngitsumik amerliartupallattartut sunniuteqapallattumik aqukkuminarsissallutik, soorlu tamanna kapitali "Ingerlanneqartut nalinginnaasumik killiffiat"-ni ataani immikkoortumi nassuarneqartoq.

Tamatuma saniatigut ikuallaavimmut nutaamut ikaarsaarnissami eqqakkat aalajangersimasut torersumik inisisimalissallutik.

4. Nunaqarfinttiit eqqakkanik assartuinermik ataavartumik ikaarsaarneq

Nunaqarfinttiit tamani eqqakkanik assartuinermut piaartumik ikaarsaartoqartariaqarpooq, eqqaavissuarmi eqqakkanik katersuineq kiisalu umiarsuarmik assartornissaanut piareersarneq, siunertamut pisariaqartinnejartunik atortunik ingerlanneqassaaq, soorlu nunaqarfinttiit immikkoortiterinermut, poortuinermut assartuinermullu siunertamut.

Sulinummik misiliivissatut Sarfannguit Napasorlu toqqarneqarput. Sisimiuni ikuallaaviup nutaap pilersinneqarnissaata tungaanut, nunaqarfinnit eqqakkanik assartuineq Maniitsumut ingerlanneqartassaaq. Ukiuni tulliuttuni Qeqqata Kommuniani nunaqarfinni uuliakunik katersuivinnik misileraasoqassaaq, soorluttaaq Itillimi innuttaasunit igalaaminernik qillertuusanillu immikkoortiterineq ingerlanneqassasoq. Eqqakkat atoqqissinnaasutut immikkoortitat kiisalu uuliakut katersat illoqarfinnut assartorneqassapput.

5. Kangerlussuarmi eqqagassalerineq

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanik isumaqatiginninniareernermermi, Kangerlussuarmi eqqaavissuup eqqagassalerinerullu piginnittuuneranik tigusineq ingerlatsinerlu.

6. Immikkoortiterineq eqqagassalerinermilu atuisunik akiliisitsisarnerup ingerlatiinnarnissaata atuutilersinnera

"Mingutsitsisoq akiliissaaq" malillugu eqqagassalerineq tamakkiisumik atuisut akiliinerattut ingerlanneqassaaq.

Immikkoortiteriviit containeritigut annertusaaneq, imaarsisarneq imaarsisarnerullu akulikissusissaat pillugit entreprenørinut isumaqatigiissutinut ilanggussineq. Sisimiuni ikuallaavimmut nutaamut immikkoortiterinermik naleqqussaaneq, Sisimiunut nunaqarfinnullu tamanut atuuttussaaq.

7. Najugaqarfinni torersuutitsineq, matumani eqqagassanik annertuunik pigisanillu unioqqutitsilluni uninngatitanik kiisalu illunik sanaartukkanillu ingutseriaannarnik/qimaannakkanik torersaaneq

Sisimiuni pisortat inuttassarsiuussisarfianit pigisanik inuttassarsiuussisarnerup atuutilersineranik ingerlatiinnartitsineq, kommunip sinneranut periutsip siaruarsarnissaa siunertalarugu.

Sisimiuni maannakkut suliniutip ingerlanneqarnerani misilitakkat atorlugit, kommunip nunaqarfiiinut Maniitsumullu aaqqiissutinik naleqqussakkanik suliaqartoqassaaq.

Iolloqarfinni nunaqarfinnilu illunik sanaartukkanillu ingutseriaannarnik piaanissamut pitsaasumik piffissamilu sivisuumik atasussamik aaqqiissummik nassaarniartoqassaaq. Nuna tamakkerlugu tamanna ajornartorsiutaammat, inatsisillu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit naleqqussarneqartarmata, Namminersorlutik Oqartussat attavigineqassapput.

10.2 Qeqqata Kommunianut siunissamut ungasinnerusumut anguniakkat (siunissamut atuuffii 2021 – 2028)

- 1. Inoqarfinni tamani immikkoortiterinerup inaarutaasumik naleqqussarneqarnera**
Sisimiuni ikuallaavimmut nutaamut naapertuuttumik, kommunimi najugaqarfinni tamani eqqagassalerinerup immikkoortiterisarnerullu nutaap atuutilersinna, avannamullu najugaqarfinnit ilaaniusinnaallunilu.

2. Sisimiuni ikuallaavimmut nutaamut tamakkiisumik assartuinermut aaqqiissut

Nunaqarfinni tamani eqqakkanik assartuinermut piaartumik ikaarsaartoqartariaqarpoq, eqqaavissuarmi eqqakkanik katersuineq kiisalu umiarsuarmik assartornissaanut piareersarneq, siunertamut pisariaqartinneqartunik atortunik ingerlanneqassaaq, soorlu nunaqarfimmi immikkoortiterinermut, poortuinermut assartuinermullu siunertamut. Sarfannguini Napasumilu misiligummik suliniutinit misilitakkat, najugaqarfifit sinnerinut tunngaviliissapput.

Kommunimi najugaqarfinnit eqqakkanik Sisimiuni ikuallaavimmut nutaamut assartuisarnerup saniatigut, Kommunip avannaatungaani killeqarfiani najugaqarfinnit eqqakkat nassiunneqartarnissaat sulissutigineqarpoq, taamaalilluni sumiiffinni taakkunani eqqakkat peqqinnissatigut avatangiisitigullu kiisalu inuiaqatigiinnut aningaasaqarneq eqqarsaatigalugu suliarineqartassallutik.

3. Atuisunut paassisutissiineq

Pissutsit nutaat naapertorlugit atuisunut eqqagassalerineq pillugu quppersagaliorneq. Quppersagaq innuttaasunut inuussutissarsiuinullu immikkut suliarineqassaaq.

4. Maniitsumi ikuallaaviup eqqakkanut avatangiisinut peqqinnermullu ajoquataanngitsunut naleqqussarneqarnera

Sisimiuni ikuallaaviup nutaap pilersinneqarneranit, Maniitsumi ikuallaavik eqqakkanik aalajangersimasunik suli tigooqqaasinnaanersoq misissorneqassaaq, taamaalilluni ikuallaanermi mingutsitsineq annikillisinneqassalluni, ikuallaavimmullu aningaasaliissutaasimasut suli iluaqutaasinaaqqullugit.

11 Atuutilersitsineq

Teknikkeqarnermut Aatsitassarsiornermut Avatangiisinullu ataatsimiititaliaq, Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliaq kiisalu Qeqqata Kommunalbestyrelsia politikkikkut akisussaasuupput.

Suliaqarnermut politikkikkut akisussaaffik Teknikkeqarnermut Aatsitassarsiornermut Avatangiisinullu ataatsimiititaliamiippoq.

Teknikkimut, Avatangiisinut Aatsitassanullu immikkoortortaq eqqagassalerinermut pilersaarutip aammalu eqqagassalerinermut pilersaarummi anguniakkani ataasiakkaani aningaasaliissutit politikkikkut suliarineqarnerisa kingorna, eqqagassalerinermut pilersaarutip atuutilersinnissaanut allaffissornikkut akisussaasuuvvoq.

Eqqagassalerinermut pilersaarummi anguniakkanut ataasiakkaanut, siuliani ataatsimiititaliat siulianiittutigut aammalu Qeqqata Kommuniani missingersuusioriaaseq naapertorlugu, allaffeqarfik politikkinut ataavartumik innersuusioritassaaq.

Siunissamut qaninnerusumut ungasinnerusumullu anguniakkat pinerit tamaasa atuutilersinneqarnissaanut tulleriaarinissat nalilersorneqartassapput, tassani periarfissat apeqqutaasassapput, taamaaliornikkullu eqqagassalerinermut pilersaarutip pitsaanerpaamik anguneqarnissaa pingaarnertut anguniagaalluni.

11.1 Soqtiginnittunik akuutitsineq

Eqqagassalerinermut pilersaarutip suliarineqarnerata nalaani, pingaarnertut pisortat soqtigisaqartut akuutinneqarnissaat pingaaruteqarpoq. Tamanna tunngavigalugu, Qeqqata Kommuniani eqqagassalerinermut pilersaarutip politikkikkut suliarineqannginnerani, eqqagassalerinermut pilersaarut sumiiffinni peqqinnissaqarfimmut, Nukissiorfiinut tusarniaassutigineqarpoq, taamaalilluni oqaaseqaatinik nalilersuereernerup kingorna ilanngunneqarsinnaassallutik, tamatumalu kingorna Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut nassiunneqarluni.

Soqtigisaqartut sinneri tassaapput:

- Qeqqata Kommuniani illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani innuttaasut
- Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik, matumani peqqinnissaqarfik.
- Attaveqaqtigiinnermut Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, matumani Nukissiorfiit.
- Ilinniarfiit attuumassuteqartut, matumani Aatsitassanut ilinniarfik.
- Takornarialerisut peqatigiiffii.
- Pinngortitamut Avatangiisinut Inatsisinillu Atuutsinsinermut Naalakkersuisoqarfik
- NGO-t soorlu aalisarnermut piniarnermullu peqatigiiffiit, avatangiisinut peqatigiiffiit il.il.
- Sumiiffimmi entreprenørít siunnersuisartullu
- Sumiiffimmi tusagassiortut

11.2 Eqqagassalerinermut pilersaarummut suliniut pillugu attaveqaqtigiiinneq

Avatangiisutut Teknikkimullu ingerlatsivik ataatsimiitidianut attuumassuteqartunut kiisalu pingaarnertut soqutigisaqartunut ataavartumik atassuteqassapput.

Siunertamik ingerlatsinermillu tamat pitsaanerpaamik paasinnissinnaaniassammata, innuttaasunut paasissutissiinissap sammineqarnissaa pingaaruteqarpoq. Qeqqata Kommuniani innuttaasoqarpoq, nutaalialaanerusumik eqqagassalerinermik ilisimasaqanngitsut aammalu immikkoortiterinermik atoqqiinermillu oqaatsinik nutaarsiassaasutut isiginnittut. Isummertaatsip allanngorniarnera ukiuni arlalinni ingerlasussaassaaq, taamaattumik innuttaasunut saqqummiunneqannginnerani, aaqqiissutit suliarilluaqqaarnissaat pingaaruteqarpoq. Aaqqiissutinik ingerlalluartunik ataavartumik malitseqartitsisarnissaai kiisalu aaqqiissutinik ingerlalluanngitsunik piiasarnissaq pingaaruteqarpoq.

11.3 Eqqagassalerinermut pilersaarummut suliniut pillugu attaveqaqtigiiinneq

Siunissamut qaninnerusumut anguniagaq 1:

- Paasissutissiinissap pilersaarusiornissaa (Aallarnisaaneq 1 sep 2017 – Naammassinninneq 1 jan 2018)
- Paasissutissiinissap ingerlanneqarnera (Aallarnisaaneq 1 jan 2018)

Siunissamut qaninnerusumut anguniagaq 2:

- Sisimiuni ikuallaaviup pitsangorsarneqarnera (Aallarnisaaneq 1 sep 2017 – Naammassinninneq 1 sep 2018)
- Sisimiuni kissamik pilersuiviit ataatsimoortinnerat (Aallartisareerpoq – naammassineqassaaq 1 september 2018)
- Pileraarusiorneq aningaasaliinerlu (Aallartisaaneq 1 sep 2017 – Naammassinninneq 1 sep 2018)
- Pileraarusiorneq, suliariumannittussarsiuussineq sanaartornerlu (Aallarnisaaneq 1 sep 2018 – Naammassinninneq 1 sep 2020)

Siunissamut qaninnerusumut anguniagaq 3:

- Aallartiffissaa 1 maj 2018. Suliniutit akuttoqatigiimmik sammineqarneratigut ataavartitsineq.

Siunissamut qaninnerusumut anguniagaq 4:

- Misiligummik suliniutip aallartisarnera (Aallarnisaaneq 1 maj-2018 – Naammassinninneq 1 sep 2019)

- Misiligummik suliniutip nalilorsornera (Aallarnisaaneq 1 sep 2019 – Naammassinninneq 1 april 2020)
- Nunaqarfinni tamani torersaaneq (Aallarnisaaneq 1 april – 2020 – Naammassinninneq 1 oktober 2020)

Siunissamut qaninnerusumut anguniagaq 5:

- Namminersorlutik Oqartussanik oqaloqtiginninnernik aallartitsineq (Aallarnisaaneq 1 september 2017)

Siunissamut qaninnerusumut anguniagaq 6

- Ataavartut

Siunissamut qaninnerusumut anguniagaq 7

- Inatsisitigut tunngavissanik erseqqissaaneq politikkikkullu akuerisaaneq (Aallarnisaaneq 1 sep 2017 – Naammassinninneq 1 maj 2018)
- Ingutserinernik siullernik ingerlatsineq (Aallarnisaaneq 1 maj 2018)